Գ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 807

ՈՒՐԲԱԹ 12 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 1886 (Ն. Տ.) 24 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 1886

26 ԶԻԼՀԻՃՃԷ 1303

40 ՓԱՐԱ.

ՆԱՄԱԿՆԵՐ ՈՐ ԵՒ ԻՑԷ ԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ
Ղալաթիա, Նորատունկեան–խան

غلطه‌ده نورادونكيان خاننده آره‌ولك
غزته‌سی اداره‌سنه

Direction du journal AREVELK
Noradounghian Han, Galata
CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԳԻՐ
ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԱԶԳԱՅԻՆ

40 ՓԱՐԱ.

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար	Տարեկան	կանխիկ արժէք	200
» »	Վեցամսեայ	» »	100
» »	Եռամսեայ	» »	50
Գաւառաց » եւ տեղական Թղթատարով	տարեկան	» »	240
Գաւառաց համար եւ տեղական Թղթատարով	վեցամսեայ	» »	120
Օտար երկիրներ,	տարեկան	Ֆրանք	56
» »	վեցամսեայ	»	28

Դուրս ղրկուած լրագրաց ծանրոց ծախքը Խմբագրութեան վրայ են. Խմբագրութեան ղրկուած նամակ կամ գրութիւն ետ չ'տրուիր։

Les annonces sont reçues à l'Eastern Agency place Karakeuy Deïrmen Han Constantinople.

Կ. ՊՈԼԻՍ, 11 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ, 1886

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԵՐԵԿՈՒ ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ

(ՍԵՊՏ. 17 ԷՆ ՄԻՆՉԵՒ 21 ՍԵՊՏ.)

ՍՈՊՐԱՆԻԷԻՆ ԳՈՐԾԵՐԸ

(«ԹԱՅՄԶ»Ի ԹՂԹԱԿՑՈՒԹԻՒՆՆԵՐԷՆ)

Պուլկար կառավարութիւնը, սեպտ. 14 ին, Սոպրանիէին մէջ հակառուս ցոյցէ մը վախնալով, ետ կեցած էր Զարական Ուղերձին խմբագրութիւնն առաջարկելէ. Երեսփոխանք ոմանք ուղերձ մը յօրինած էին, որով ա՛յն աստիճան խոնարհ հպատակութիւն կ'արտայայտէին, որ Սոպրանիէի անդամոց մեծ մասը կը հակառակէր, և կը սպառնար Ռուսիոյ դէմ իր հակակրանքը ցոյց տալ, եթէ այդ ուղերձ ժողովոյն մէջ կարդացուէր։ Խնդիրն ուրեմն սեպտ. 15 ի թողուեցաւ։ Սեպտ. 14 ի գիշերը ժողովը գոնփակ նիստ մ'ըրաւ, յորում ներկայ էին Սոպրանիէի բոլոր անդամք, և ամեն կուսակցութիւնք համաձայնեցան Զարին հաղորդուելիք Ուղերձին վրայ, (զոր հրատարակած ենք արդէն)։

Սեպտ. 15 ի նստին մէջ, Նախագահը, խորին լռութեան մէջ, կարդաց Ուղերձին պատրաստուած ծրագիրը. Պ. Զանքոֆի կուսակիցներէն ոմանք ծափահարեցին, որոյ վրայ Պ. Ստոյանոֆ հեգնական դիտողութիւններ ըրաւ. Ուղերձն առանց վիճաբանութեան ընդունուեցաւ։

Ժողովն ապա առաւել մեծամասնութեամբ պահպանեց պաշարման վիճակն, (ա՛յն է սովորական օրինաց տեղ զինուորական բացառիկ օրինաց կիրառութիւնը։) կառավարութեան միջոց տալու համար որ ամենայն ազդուութեամբ կարենայ պաշտպանել հանրային հանդարտութիւնն։

Յաջորդ օրակարգն էին դրամական ծրագիրը։ 100,000 ֆր. քուէարկեցաւ Ալեքսանդր Իշխանին ճամբորդութեան ծախուց համար. 1886 ի ելմտացոյցն, որ ընդունուեցաւ 1887 տարւոյն համար ալ, կը ներկայացնէ 43 միլիոն ֆր. հասոյթ և 45 միլիոն ֆր. ծախք։

Ռումելիոյ զօրաց իրենց երկիրը զրկուիլը կը ցուցնէ թէ պուլկար կառավարութիւնն ապահովեալ կը համարի հանդարտութիւնն ու խաղաղութիւնը։

ՍՈՊՐԱՆԻԷՆ սեպտ. 16 ի նստին մէջ բուռն ծափահարութեամբք ընդունեց Խնամակալութեան ճառին ի պատասխան Ուղերձը, (Նշանաւոր պաշտօնագիր, զոր հեռագիրն ամբողջութեամբ հաղորդեց մեզ. Տե՛ս Արեւելքի երեքշաբթի աւուր Թիւը։) Պուլկարիոյ ինքնօրինութեան իրաւունքները վերահաստատող և հակիշխանական դաւադրութիւնը պարսաւող այս Ուղերձին ընդունելութիւնը շատ լաւ տպաւորութիւն ըրաւ Սոֆիայի բնակչաց վրայ։

«Ցարդ» (կ'ըսէ Թայմզին Թղթակիցը) Ռուսիոյ ազդեցութիւնը բաւական ամրացած չէ պուլկարական երկրին մէջ, և Զարին հետ բարեկամական յարաբերութիւն մը հաստատելու համար Խնամակալութեան բոլոր ճիգերն ամուլ կը մնան, ժողովրդեան և բանակին հակակիր զգացմանց պատճառաւ, որ պայծառապէս կ'երեւէր Խնամակալներուն տրուած պատասխանին մէջ. Ուստի Խնամակալութիւնը ջերմ ուշադրութիւնը կը կեդրոնացնէ Մեծ Սոպրանիէի ընտրութեանց վրայ, յուսալով [illegible] մը շահիլ։» (Այս պատճառաւ է թերեւս որ Մեծ Սոպրանիէի ընտրութեանց թուականն օր ըստ օրէ կը յետաձգուի, ժողովրդեան միտքը պատրաստելու համար։)

Զարին դէմ ապստամբութիւն մը կրնայ համարուիլ որ հակիշխանական դաւադրութեան դերակատարաց հարցաքննութիւնն յառաջ տարուելու վրայ է, հակառակ Զարին ուղղակի արգելքին։ Այդ հարցաքննութիւն պահանջուած է առ Խնամակալս ուղերձին մէջ, և Մուդքուրոֆ ու Նիքոլայեֆ գնդապետք յայտարարած են թէ, եթէ Իշխանին դէմ ապստամբեալ սպայից պատժումը չհրամայուի, յեղափոխութիւն մը կրնայ սպասուիլ վայրկեանէ ի վայրկեան։ Զինուորական Ատենին Նախագահ Բանիձա հազարապետը Դըրնովա գնաց այսօր, աւարտելու Կրուէֆի և Պէնտէրէֆի՝ երկու գլխաւոր դաւադիր սպայից՝ հարցաքննութիւնն։ Օգոստ. 21ի դաւադրութեան քննութենէն երեւան ելած է սա հետաքրքրաշարժ իրողութիւն թէ, երկու Չեռնակորացիք (Դարատաղցիք) վարձուած էին և փորձած էին սպաննել Ալեքսանդր Իշխանը։ (Ինչպէս տեսնուեցաւ մեր երեկի Հեռագրերէն, այս ապստամբ և վատ սպայից դատաստանին գործը Ռուսիոյ և Պուլկարիոյ միջեւ պարզապէս ճգնում մը յառաջ բերած է, որ նորէն խզման մը կրնայ յանգիլ, եթէ Պուլկարը զիջում չընեն։ Ռուս գործակալը չէ ընդունած Խնամակալութեան պատասխանը ռուսական ծանուցագրին, որով կը պահանջուէր կասեցնել զայդ դատաստան։)

Պատերազմական նախարարն հրամանագիր մը ղրկեց զօրաց հրամանատարներուն և սպաներուն, արգիլելով զօրաց քաղաքական վիճաբանութիւններու բռնուիլն հասարակ քաղաքացւոց հետ, և հակառակ վարուողներուն բանտարկութիւն սպառնալով, ըստ որում զինուորականաց այս քաղաքական հակաճառութիւնք կ'աճեցնեն ժողովուրդը։

ՀԱՎԱՍԻ ԵՒ ՌՈՒԻԴԵՐԻ ՀԵՌԱԳՐԵՐ

ԵՐԵԿՈՒ ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿԷՆ ԱՌՆՈՒԱԾ

ՍՈՖԻԱ, 18 սեպտ. — Փիլիպէի յեղափոխութեան տարեդարձն այսօր տօնուեցաւ Պուլկարիոյ մայրաքաղաքին մէջ. Սոպրանիէն խմբովին եկեղեցի գնաց, գոհաբանական պաշտաման ներկայ գտնուելու։

—ՓԻԼԻՊԷ, 18 սեպտ. — Այսօր մեծ շքեղութեամբ կատարեցաւ Փիլիպէի յեղափոխութեան տարեդարձի հանդէսը։ Զօրահանդէս և թափօր տեղի ունեցան. այս գիշեր լուսավառութիւն կայ. Ուղերձ մը ղրկուեցաւ առ Ալեքսանդր Իշխան։

—ՍՈՖԻԱ, 19 սեպտ. — Հացկերոյթ մը, որում ներկայ էին Արեւ. Ռումելիոյ բոլոր երեսփոխանք, տեղի ունեցաւ երէկ։ Ներկայ էին Պ. Պ. Ստամպուլոֆ, Ռատոսլաւոֆ, գնդապետք Նիքոլայեֆ և Մուդքուրոֆ, և գլխաւոր հեղինակներն Փիլիպէի յեղափոխութեան։ Շատ մը բաժակներ առաջարկեցան։ Պ. Ստամպուլոֆ հայրենասիրական ճառ մը արտասանեց, որ ջերմ ծափահարութեամբք ընդունուեցաւ։ Հանդէսն հանրային հանգամանք չունէր, և մասնաւոր էր։

—ՍՈՖԻԱ, 20. — Երկու նոր դէպքեր կը յապաղեցնեն ռուսօ-պուլկար հաշտութիւնն։ Առաջին դէպքն է՝ շաբաթ աւուր հացկերոյթն, յորում բազմաթիւ բաժակներ առաջարկուած են։ Պ. Ստամպուլոֆ և ուրիշ անձինք այնպիսի խօսքեր արտասաներ են, որք (կաշառեալ մամուլներու միջոցաւ) ըստ սովորութեան խմաց տրուեր են ռուսական հիւպատոսարանն, որ գանգատ բարձեր է։ Զարին վրայ խօսուեր է։ Բայց Պուլկարը կը հաստատեն թէ Զարին խօսքն անգամ չըրին, և ո՛ և է անհարկութիւն չեղաւ Ն. Կ. Վեհափառութեան։ (Խօսելու ազատութիւնն այժմէն իսկ ո՛րչափ սեղմուած է Պուլկարաց մէջ . . .) Երկրորդ դէպքն է ռուսական ծանուցագիրն, որ դաւադրաց դատաստանին կը վերաբերի։

—ՍՈՖԻԱ, 19. — Ռուս հիւպատոսը ծանուցագիր մը ներկայեց, որով կը պահանջէ դաւադիր սպայից և այլ անձանց դատաստանին յետաձգումը մինչեւ որ «միտքերը խաղաղին»։ Գերման հիւպատոսն ոյժ տուաւ իր ռուս պաշտօնակցին, պահանջելով որ յանցաւորները պատժելու համար բան մը չըլլի մինչեւ որ հասնի Քաուլպարս զօրավարը։ Պուլկար կառավարութիւնը վաղը կը պատասխանէ։

—ՍՈՖԻԱ, 21. — Պ. Պ. Քարավելոֆ և Ռատոսլաւոֆ այսօր ռուս հիւպատոսին քով կերթան, Բեդերսպուրկի դահլճին յայտարարութեան վրայ բանակցելու համար, որ չէ ընդունած պուլկար կառավարութեան երէկ ղրկած պատասխանը ռուսական ծանուցագրին, ի մասին դաւադրաց։ Պուլկարական պատասխանագիրը կառավարութեան ցաւը կը յայտնէր թէ Ռուսիա պահանջում մը կ'ընէ անհիմն զրոյցներու վրայ յենլով։ Պուլկար կառավարութիւնը կը նկատէր թէ ռուսական ծանուցագիրը կրնայ վրդովել միտքերը։ Կառավարութիւնը կը յարէր թէ յիշեալ դատ Զինուորական Ատենին առջեւ չպիտի ելնէ մինչեւ որ հասնի Քաուլպարս զօրավար։ — Դիւանագիտական ակումբները կը յուսան թէ Քաուլպարս զօրավարը պիտի բարւոքէ իրաց վիճակը։ Մեծ Սոպրանիէի ընտրութիւնն հրամայող պաշտօնագիրն ստորագրեցաւ։ Ազգ. այս մեծ ժողով հոկտ. 10 ին պիտի գումարի։ Կառավարութիւնն որոշեց բառնալ պաշարման վիճակը—կամ, զինուորական բացառիկ օրինաց կիրառութիւնն,—որպէս զի ընտրութիւնք ամենայն ազատութեամբ կատարին։

—ՎԻԷՆՆԱ, 10. — Կ. Պոլսէ կը հեռագրուի առ Նոյէ Ֆրայէ Բրէսէ թէ Անգլիա, Աւստրիա և Գերմանիա հրաւիրած են զՔ. Դուռն պատրաստութիւններ կատարել գրաւելու Ռումելին, ի պարագային ուր Ռուսք գրաւեն զՊուլկարիա։

—ՍՈՖԻԱ, 18. — Սոպրանիէի այս աւուր նստին սկիզբն, երեսփոխան մը առաջարկեց գոհաբանական պաշտօն կատարել Փիլիպէի յեղափոխութեան տարեդարձին առթիւ։ Առաջարկն ընդունելով, ժողովականք խմբովին գնացին մայր-եկեղեցին, նախարարաց հետ։ Մակեդոնիոյ եպիսկոպոսը կը կատարէր հոգեւոր պաշտօնը։ Ն. Գերապատուութիւն աղօթեց վասն բարգաւաճման ժողովրդոց որք ի գլուխ հանած են Ռումելիոյ և Պուլկարիոյ միութիւնն։ — Ազգ. ժողովը Խնամակալաց տարեկան թոշակը 24,000 ֆր. սահմանեց։

—ԲԵՏԵՐՍՊՈՒՐԿ, 18. — Ժուռնալ տը Սէն Բէթէրսպուրկ հակասութիւն կը տեսնէ Սոպրանիէին առ Զարն Ուղերձին և առ Խնամակալս պատասխանագրոյն մէջ, ըստ որում առաջինը Ռուսիոյ նկատմամբ հպատակութեան յայտարարութիւններ կը պարունակէ, մինչ երկրորդն Ալեքսանդր Իշխանին նկատմամբ համակրալից յայտարարութեամբք կը վխտայ։ Այս բան, ըստ ռուս թերթին, նշան մ'է մնաց չփոթութեան, որ կը տիրէ Սոպրանիէին և զայն վարողներուն վրայ։ Ռուս թերթը կը յուսայ թէ Քաուլպարս զօրավարին խորհրդոց շնորհիւ Պուլկարիա պիտի ազատի արդի տագնապէն։

ԲԻԶՄԱՐՔ ԻՇԽԱՆԻՆ առողջական վիճակը բարւոքած չըլլալով, Վիլհէլմ կայսր Կոմս Հէրպերդ Բիզմարքի յանձնեց առ այժմ վարել իր հօր փոխանորդութիւնն, 1878 ի օրէնքին սահմաններուն մէջ։

ՌՈՒՄԱՆԻՈՅ Նախարարապետ Պ. Պրադիանոյի դէմ ուղղեալ սպանութեան փորձն հեռագիրը ծանուցած էր։ Յայտնի է թէ գնտակը չէ դպած Նախարարապետին, և նմա ընկերացող երեսփոխանն ալ թեթեւապէս միայն վիրաւորուած է։ Կը կարծուի Պուքրէշի մէջ թէ ոճրագործը Ռուսամոլին մէկն է։ Չէ կրցած իմացուիլ թէ համախոհներ ունի՞։ Ժողովուրդը, զայրացած, համակրանաց ջերմ ցոյցեր ըրաւ Պ. Պրադիանոյի։ Սա տասն տարիներէ հետէ կը վարէ Նախարարապետի պաշտօնն, և վերջերս ընդդիմադիր կուսակցութիւնն, այսչափ երկար ատեն պաշտօնէ զուրկ մնալուն համար անհուն ոխ պահելով, իր լրագրաց միջոցաւ անձնական կատաղի յարձակումներ կ'ընէր Նախարարապետին դէմ։ Ուստի, ընդդիմադիր կուսակցութեան թերթերը կ'ամբաստանուին իբրեւ թելադրիչ այս սպանութեան փորձին։ Ամբոխն, այս համոզմամբ, [illegible] Ռոմըն, [illegible] և [illegible] անուն երեք ընդդիմադիր լրագրաց տպարանները կոխեց, մեքենայները կոտրտեց, խմբագիրները ծեծեց և շատ մը նիւթական վնասներ պատճառելէ յետոյ, դժուարաւ հանդարտեցաւ ոստիկանութեան ազդու միջամտութեամբ։ Ամբոխը դիմեց ապա Նախարարապետին բնակարանն, որոյ առջեւ երաժշտութեամբ և կեցցէներով ողջունեց զՊ. Պրադիանօ, որ շնորհակալութիւն յայտնեց, և յորդորեց ժողովուրդն հանդարտելու։

Միլան Թագաւորն, որ կառավարական մարզոց դէմ ուղղեալ դաւաճանութեանց մէջ իր անձին վերաբերեալ կողմ մ'ալ կը տեսնէ միշտ, փութաց հեռագրաւ խնդակցութիւն յայտնել առ Պ. Պրադիանօ, անվնաս զերծանելուն համար։

ՀՈՒՆԳԱՐԻՈՅ Խորհրդարանին նստաշրջանը բացուեցաւ սեպտ. 18 ին։ Երեսփոխանական ժողովոյն մէջ, Դիւանի կազմութենէն անմիջապէս յետոյ, Պ. Հօրվաթ, դատական նախարար Անտրաշի կոմսին նախկին դահլճին մէջ, և Պ. Իրանեի, ծայրագոյն ձախակողման պետն, երկու գրաւոր հարցապնդումներ մատուցին Պուլկարիոյ դէպքերուն վրայ։ Պ. Հօրվաթ կը յայտարարէ թէ միայն Ալեքսանդր Իշխանին անձը չէ վտարուածն, այլ անոր հետ կ'անհետանայ Պուլկարիոյ ազատութեան և անկախութեան սկզբունքը։ Մաճառ ազգն, որ քսան տարիէ հետէ անչափ զոհողութիւններ ըրած է որպէս զի աւստրո-մաճառ Տէրութիւնը կարող լինի պաշտպանել իւր շահեր Արեւելից մէջ, սոսկմամբ կը հարցունէ թէ ի՛նչ բանի ծառայած են այդ զոհողութիւնք։ Պ. Հօրվաթ կը հարցունէ. ճշմարի՞տ է թէ Քալնոքի կոմսը կանխաւ, ինչ ինչ պայմաններով, հաւանած էր Ալեքսանդր Իշխանին անկման։ Ի՞նչ են այդ պայմանք։ Արդի Դաշնակցութիւնն երկեա՞կ է թէ եռեակ։ Ռուսիա երաշխաւորութիւններ տուա՞ծ է թէ զինուք չպիտի միջամտէ Պալքանաց կողմն, և չպիտի հակառակի Պալքանեան պետութեանց ազատ զարգացման։ Եթէ Աւստրա-Հունգարիա հարկադրի իւր բարոյական կամ նիւթական ոյժը նժարին մէջ նետել Պալքանաց կողմը ռուսական ոտնձգութիւններն արգիլելու համար, գերման կառավարութիւնն՝ իբրեւ մեզ դաշնակից՝ ի՛նչ ընթացք պիտի բռնէ։

Պ. Իրանեի նոյն հարցումները կ'ընէ աւելի չէշտեալ և աւելի մանրամասն ձեւով։ Պ. Իրանեի բացատրութիւն պահանջեց նաեւ այն զրոյցի վրայ թէ աւստրո-մաճառ կառավարութիւնը Սոֆիայի դաւադրութեան հաւաներ է, Պոսնա-Հէրսէկի և Պալքանեան Թերակղզւոյ կողմերը «փոխարինութեան» հաշուով։

Մաճառ կառավարութեան տալիք պատասխաններն, որք Վիէննայի դահլճին հաւանութեամբ կը կարօտին կանխաւ, մեծ հետաքրքրութեամբ կ'սպասուին։ Եւրոպիոյ ազգաց մէջ, Մաճառք ամենէն աւելի գրգռուած են Պալքանեան Թերակղզւոյ կողմը Ռուսիոյ տարած ողբալի յաղթանակէն։

ՏՐ. ՍԴՐԱՆՍՔԻ, գլուխ Փիլիպէի յեղափոխութեան, Պելկրատ կ'երթայ, իբրեւ պուլկար պատուիրակ սերպ կառավարութեան մօտ, հաշտութիւն գոյացնելու համար Պուլկարիոյ և Սերպիոյ միջեւ։ Եթէ յաջողի, վերջնապէս պիտի անուանի քաղաքական գործակալ ի Պելկրատ։

— Բ. ԴՈՒՌԸ շատ գոհ եղեր է Տէրութեանց պատասխաններէն օսմ. վերջին ծանուցագրոյն, որոցմէ կ'երեւի եղեր թէ «ո՛չ մի Տէրութիւն մտադիր է զօրքով գրաւել Պուլկարիա», և հաւանականութիւն չի ցուցուիր եղեր թէ Տէրութիւնք այս զինուորական գրաւման գործն իրենցմէ մէկուն պիտի յանձնեն։

—ՆՈՒՊԱՐ ՓԱՇԱՅԻ յԵւրոպա ուղեւորութիւնը տեղի ունեցեր է անգլ. կառավարութեան խնդրանօք, որ խնդրեր է Եգիպտոսի Նախարարապետէն՝ Լոնտոն երթալ, եգիպտական գործոց կարգադրման վրայ ուղղապէս բանակցելու։ Սեպտ. 20 ին Նուպար փաշա Լոնտոն պիտի հասնէր։

— ԵԳԻՊՏՈՍԻ Ճէպէլ-ի-Զէյդ անուն տեղը գտնուած քարիւղի նոր հանքին մէջ աշխատող դատապարտեալք անցեալ շաբաթ օր ոտք ելան, բայց եգիպտացի զօրերը շուտով զսպեցին զայս շարժում։ Ապստամբներէն 24ը սպաննուեցան կռուին մէջ, և 14ն յաջողեցան լեռները փախչիլ, ուր կը հալածուին։

—ԱՒՍՏՐԻՈՅ բանակը նոր և բազմահարուածեան հրացանով մը զինելու համար, Վիէննայի կառավարութիւնն 34-38 միլիոն ֆր. ծախք ընել որոշած է։

—Պ. ՍԴՈՒՐՋԱ, ռումէն նախարարն արտաքին գործոց, Պերլինի և Վիէննայի դահլիճներուն հետ երկար խորհրդակցութիւններ ունեցաւ, և պատուանշան ու բազմաթիւ [illegible] ստացաւ Ֆրանց Յովսէփ կայսրէն և աւստրօ-մաճառ կառավարութենէն։

—ԻՌԼԱՆՏԱՅԻ խնդիրը տագնապալից երեւոյթ կ'առնու, ինչպէս կը ծանուցանէր երեկի Հեռագիր մը։ Երեկի Սուրհանդակ առնուած լրագրերէն ալ կ'իմանանք թէ ի Պելֆասդ, Օլսդըրի մայրաքաղաքին մէջ, արիւնալի կռիւներ տեղի ունեցեր են նորէն անցեալ շաբթու մէջ, և ոստիկանութիւնն հարկադրեր է զէնք պարպել ոտք ելած [illegible] ամբոխին վրայ։

«ԶԻՆՈՒՈՐԱԿԱՆ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԹԻՒՆՔ» ԱՆԳԼԻՈՅ. Թէեւ անցեալներն Հաւասի հեռագիր մը երկիւղալի լուրեր կու տար Անգլիոյ զինուորական պատրաստութեանց վրայ, բայց թէ՛ երէկի և թէ՛ երկուշաբթի աւուր Սուրհանդակներով առնուած անգլ. լրագիրք կարեւորութիւն չ'ընծայեր Անգլիոյ ծովային պաշտօնատան հրամայած քանի մը մասնակի կարգադրութեանց։ Խնդիրը սա է թէ, վերջերս անգլ. մեծագոյն զրահաւորաց ոմանց համար շինուած թնդանօթք պայթած էին փորձի ատեն, և այսպէս շատ մը զրահաւորներ գործնականապէս [illegible] մնացած էին։ Այս վիճակ ընդհանուր գայթակղութիւն յառաջ բերաւ Թնդանօթարանի և

—)(42)(—

ԹԵՐԹՕՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ

ԺԻՒԼ ՎԵՐՆ

ՔՍԱՆ ՀԱԶԱՐ ՓԱՐՍԱԽ ԾՈՎԵՐՈՒՆ ՏԱԿ

ՊՍԱԿԵԱԼ Ի ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ՃԵՄԱՐԱՆԷՆ

ԳԼՈՒԽ ԺԹ.

ՎԱՆԻԿՈՐՈՑ

Իր նաւարկութիւնք ապարդիւն եղան։ Էնթրքասդօ և Դիւբէրէ մինչեւ իսկ Վանիկորոյի առջեւէն անցան առանց գանդ առնելու։ Վերջապէս յոյժ անյաջող եղաւ այն ուղեւորութիւն, վասն զի տ'Անթրքասթոյի, նորա երկու երկրորդներուն եւ քանի մ'ալ նաւաստիներու մահուան պատճառ եղաւ։

Սակայն Խաղաղականի հին գաղթական նաւարդ մը, Տիլլոն նաւապետ, ամենէն առաջ գտաւ նաւաբեկելոց անվիճելի հետքը։ 1824 մայիս 15 ին իւր Սէն-Բաթրիք անուն նաւը Թիքոբիա կղզւոյն մօտէն անցաւ, որ մին է Նոր-Հեբրիդեաց։ Անդ Լասքար մը, ծառաքաւէ կուրով մը նաւին մօտենալով, արծաթէ երախակալ մը վաճառեց, որոյ վրայ տառեր փորուած էին։ Նոյն Լասքարը կ'ըսէր նաեւ թէ վեց տարի առաջ Վանիկորոյ երթալով, երկու Եւրոպացի տեսած էր անդ, որք շատ տարիներ յառաջ կղզւոյն խարակաց վրայ խորտակեալ նաւերու մարդիկն էին։

Տիլլոն հասկցաւ որ Լա Բէրուզի նաւերն էին, որոց անհետացումը բովանդակ աշխարհի սրտայուզում պատճառած էր։ Ուզեց Վանիկորոյ երթալ, ուր՝ Լասքարի խօսքին նայելով նոյն նաւերէն բազմաթիւ բեկորք կը գտնուէին, բայց հովերն ու հոսանքները չթողուցին։

Տիլլոն Կալկաթա վերադարձաւ, եւ անդ յաջողեցաւ իւր այս գիւտին համակրեցնել Ասիական Ընկերութիւնն եւ Հնդկաստանի Անգլիական կառավարութիւնն։ Նաւ մը, զոր Ռըշէրշ անուանեցին, Տիլլոնի հրամանին ներքեւ դրուելով՝ 1827 յունվ. 23 ին ճանբայ ելաւ Փրանսական գործակատարի մ'ընկերակցութեամբ։

Ռըշէրշ, Խաղաղականի քանի մը կէտերուն վրայ դադար ընելէ զկնի, Վանիկորոյի առջեւ երկաթ նետեց 1827 յուլիս 7 ին, նոյն իսկ Վանուի նաւահանգստին մէջ, ուր Նօթիլիւսի դրօշակը կը ծածանի այս միջոցիս։

Անդ, նաւաբեկութեան բազմաթիւ մնացորդներ, հաւաքեց, երկաթէ անօթներ, խարիսխներ, կոտրած ճախարակներ, նաւային փոքր թնդանօթներ, տասն-ութնոց ռումբ մը, աստղագիտական գործեաց բեկորներ, նաւու մը խելքը պսակող քանդակի կտոր մը, եւ պղնձի զանգակ մը՝ վրան «Պազէն զիս շինեց» արձանագրութեամբ, որ Պրէսդի ծովակալութեան ձուլարանին նշանագիրն էր 1785 ին միջոցներն։ Ուստի ոչ եւս հնարին էր տարակոյս։

Տիլլոն, ամբողջացնելով այս տեղեկութիւններն, անդ մնաց մինչեւ հոկտեմբեր։ Յետոյ Վանիկորոյէն մեկնելով դիմեց դէպի Նոր-Զելանտա, 1828 ապրիլ 7 ին Կալկաթա հասաւ, եւ անտի Ֆրանսա վերադարձաւ, ուր մեծ համակրանօք ընդունուեցաւ Կարոլոս Ժ Թագաւորէն։

Բայց նոյն միջոցին, Տիւմոն տ'Իւրվիլ, անտեղեակ Տիլլոնի աշխատութեանց, արդէն ճանբայ ելած էր նաւաբեկութեան թատրն ուրիշ տեղեր փնտռելու համար։ Եւ արդարեւ կէտորսի մը բերած տեղեկութիւններէն իմացուած էր թէ Սէն-Լուիի խաչ մ'եւ դրամք կային Լուիզիատի եւ Նոր-Գալեդոնիոյ վայրենեաց ձեռքն։

Ուստի Տիւմոն տ'Իւրվիլ՝ Աստրոլապի հրամանատարը՝ ճանբայ ելած էր, և Տիլլոն նաւապետին Վանիկորոյի առջեւէն մեկնելէն երկու ամիս յետոյ երկաթ կը նետէր Հօպարթ-Թաունի առջեւ։ Անդ իմացեր էր Տիլլոնի ձեռք բերած արդիւնքը, միանգամայն լսեր առեր էր թէ Ճէյմս Հօպս անուն անձ մը, երկրորդ նաւապետ Կալկաթայի Իւնիըն նաւին, հարաւային լայնութեան 8° 18' եւ արեւելեան երկայնութեան 156° 30' աստիճանին տակ կղզի մ'երնելով, երկաթէ ձողեր եւ կարմիր կերպասներ տեսեր էր, զորս այն տեղւոյ բնիկները կը գործածէին։

Տիւմոն տ'Իւրվիլ, վարանեալ, և չգիտնալով թէ պարտէ՞ր հաւատ ընծայել լրագրաց մէջ հրատարակեալ կեղակարծ լուրերու, որոնց սակայն Տիլլոնի հետոց վրայ նետուիլ։

1828 փետր. 10 ին Աստրոլապ Թիքոբիայի առջեւ ներկայացաւ, եւ կղզւոյն մէջ հաստատեալ դասալիք զօրական մ'իրեն առաջնորդ եւ թարգման առնլով դիմեց դէպի Վանիկորոյ, փետր. 12 ին հոն հասաւ, նորա խութերուն առջեւէն անցաւ մինչեւ փետր. 14, եւ 20 ին երկաթ նետեց ծագ ու պատուարին ներսի կողմը, Վանուի նաւահանգստին մէջ։

Փետր. 23 ին Աստրոլապի սպաներէն ոմանք կղզւոյն շուրջը պտըտեցան եւ քանի մ'աննշանակ բեկորներ բերին։ Բնիկները, ժխտման եւ խուսափմանց դրութեան մը հետեւելով, չէին ուզեր նաւաբեկութեան տեղը տանիլ զնոսա։ Այս կասկածելի ընթացք մակաբերել տուաւ թէ չարաչար վարուած էին նաւաբեկելոց հետ, եւ կարծես կը վախնային թէ Տիւմոն-տ'Իւրվիլ Լա Բէրուզի եւ նորա տարաբաղդ ընկերաց վրէժը լուծելու եկած էր։

Սակայն իրենց ընծաներ տրուելով հասկցան վերջապէս թէ վրէժխնդրութենէ վախնալու բան մը չունէին, եւ փետր. 26 ին, Աստրոլապի երկրորդը, Պ. Ժաքինօ, նաւաբեկութեան տեղը տարուեցաւ։

Անդ, երեք կամ չորս գրկաչափ ջրերի մէջ, Բաքուի եւ Վանուի խարակաց միջեւ կը տեսնուէին խարիսխներ, թնդանօթներ, երկաթի ու կապարի ձողեր, կրային նիւթերով շաղախուած։ Աստրոլապի մակոյկներն այն տեղ ղրկուեցան, եւ երկար աշխատութեամբք յաջողեցան խարիսխ մը հանել, որ հազար ութ հարիւր լիպրա կը կշռէր, ձոյլ երկաթէ ութնոց թնդանօթ մը, կապարի ձոյլ մը, եւ պղնձէ երկու փոքր թնդանօթ։

Տիւմոն տ'Իւրվիլ, հարցաքննելով բնիկներն, իմացաւ նաեւ թէ Լա Բէրուզ, իւր երկու նաւերը կղզւոյն խութերուն վրայ կորսնցնելէ զկնի, աւելի փոքր նաւ մը շիներ եւ գնացեր երկրորդ անգամ կորսուեր էր . . . ո՞ւր։ Ոչ ոք գիտէր։

Աստրոլապի հրամանատարն յիշատակ մանգլինեաց ծառափունջի մը տակ շիրիմ մը կանգնել տուաւ ի յիշատակ հռչակաւոր նաւապետին եւ նորա ընկերաց։ Քառանկիւնի պարզ բուրգ մ'էր, բուստէ պատուանդանի մը վրայ, առանց բնաւ երկաթի, որպէս զի բնիկներուն ընչաքաղցութիւնը չգրգռէր։

Յետոյ Տիւմոն-տ'Իւրվիլ մեկնիլ ուզեց, բայց իւր նաւորդք ծիւրած էին այն վատառողջ ծովեզերոց վրայ տիրող տենդերէն, եւ ինքն ալ հիւանդ էր, այս պատճառաւ չկրցաւ մարտի 17 էն առաջ մեկնիլ։

Սակայն Ֆրանսական կառավարութիւնը վախնալով որ Տիւմոն-տ'Իւրվիլ ծանօթ չէր Տիլլոն նաւապետին աշխատութեանց, Ամերիկայի արեւմտեան ծովեզերքին վրայ սպասող Պայօննէզ անուն քորվէթը ղրկեր էր ի Վանիկորոյ, հրամանատարութեամբ Լըկոռան տը Թրոմլէն նաւապետին։ Պայօննէզ Աստրոլապի մեկնելէն քանի մ'ամիս յետոյ Վանիկորոյի առջեւ երկաթ նետեց, և նոր բան մը չգտաւ. բայց տեսաւ որ վայրենիներն յարգեր էին Լա Բէրուզի շիրիմն։

Այս էր ահա Նըմօ նաւապետին ըրած պատմութեան նիւթը։

—Այդպէս ուրեմն, պատասխանեց Նըմօ նաւապետը, դեռ յայտնի չէ թէ ո՛ւր գնացած կորսուած է այն երրորդ նաւ՝ զոր նաւաբեկեալք շինած էին Վանիկորոյ կղզւոյն վրայ։

—Յայտնի չէ։

Նըմօ նաւապետ, առանց պատասխանելու, մեծ դահլիճը կոչեց զիս նշանացի։ Նօթիլիւս քանի մը մեթր ծովուն մէջ մխրճեցաւ, եւ փեղկերը բացուեցան։

Վազեցի պատուհանին քով, եւ տեսնելով, սիփոններով, ալկիոններով եւ կարիոֆիլէներով պատեալ բուստերու տակ, բիւրաւոր գեղեցիկ ձկանց մէջ բեկորներ տեսայ, զորս խածան գործիները չէին կրցած կորզել, երկաթէ ասպանդակներ, խարիսխներ, թնդանօթներ, ռումբեր, անուրդի կազմած մը, հեծան մը, ամեն ալ խորտակեալ նաւուց վերաբերեալ նիւթեր, եւ այժմ կենդանի ծաղիկներով ծածկեալ։ Եւ մինչ ես այս տխուր բեկորները կը դիտէի, Նըմօ նաւապետն ըսաւ ինձ ծանրութեամբ.

«Լա Բէրուզ հրամանատարն 1785 դեկտ. 7 ին ճանբայ ելաւ իւր Պուսոլ եւ Աստրոլապ նաւերով։ Նախ Պոթանի-Պէյի առջեւ երկաթ նետեց, Բարեկամաց արշիպեղագոսն եւ Նոր-Գալեդոնիան այցեց, անտի դէպի Սանթա-Քրուզ դիմեց եւ Նամուքայի առջեւ երկաթ նետեց որ Հաբայի կղզեաց մին է։ Յետոյ իւր նաւերը Վանիկորոյի անծանօթ խութերուն վրայ հասան։ Պուսոլ, որ առջեւէն կ'երթար, հարաւային ծովեզրին վրայ խրեցաւ։ Աստրոլապ օգնութեան դիմեց եւ նոյնպէս խրեցաւ։ Առաջին նաւ գրեթէ անմիջապէս խորտակեցաւ։ Երկրորդը, հովին առջեւ դառնալով, քանի մ'օր դիմացաւ։

(Շարունակելի)

ծովային պաշտօնատան «յոռի մատակարարութեան» դէմ։ Խորհրդարանին և լրագրութեան մէջ գանգատներ եղան թէ ազգին դրամը կը վատնուի անշահ թնդանօթներ և ստորին տեսակ ռազմանիւթեր հայթայթելու համար. Թէ ծովային և պատերազմական պաշտօնատանց յանձնառուք կը խաբեն կառավարութիւնն, և կառավարական պաշտօնեայք ոմանք ալ շահ կը գտնեն խաբուելու, եւն։ Այս տարօրինակ պարագայից առջեւ արեւելեան տագնապին լուրերն ալ հասնելով, անգլ. մամուլն աղմուկ մը յարոյց թէ, «իրօք յոռի մատակարարութեան շնորհիւ, ազգն անպաշտպան վիճակի մէջ է»։ Ասոր վրայ, ծովային նախարարութիւնը պարտականութիւն համարած լինել կը թուի [illegible] հրամաններ տալ, որպէս զի գրահաւորաց պակասաւոր սպառազինութիւնք ընդ փոյթ նորոգուին։ Բայց ասկէ Լոնտոնի լրագիրք չեն հետեւցներ բնաւ թէ Անգլիա իրօք պատերազմի պատրաստութիւն կը տեսնէ։ Անգլիա աւելի չի պատրաստուիր պատերազմի քան Աւստրիա, երբ Վիէննայի կառավարութիւնը կ'որոշէ 34-38 միլիոն փր. ծախքով փոխել բանակին հրացաններն, և նոր տեսակ հրացանով մը զինել իւր զօրքեր։ Աւելի քան երբեք հաւանական է թէ Ստանթոփի ջատագոված «խոհեմ քաղաքականութիւնն» է նոյն իսկ Լորտ Սալզպըրի քաղաքականութիւնը, մանաւանդ թէ Իտալիայի խնդրոյ ծանր կերպարան մը առնուլն ի հարկէ Լոնտոնի կառավարութեան թոյլ չի տար չափազանց գործօն ընթացք մը բռնելու Արեւելից մէջ։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՎԵՐԱՇԻՆՈՒԹԻՒՆ ԱԶԳ. ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԻ

Կը լսենք թէ, թէպէտ Ազգ. Հիւանդանոցի Ցիմարանոցի մասին վերաշինութիւնն առաջիկայ գարնան թողուած է, բայց Ծերանոցի մասին շինութիւնն այս օրերս պիտի սկսի։ Նոր Ծերանոցն, ինչպէս Հիւանդանոցին ուրիշ քանի մը գլխաւոր մասերն, Հիւանդանոցին դիմացի պարտէզին ետեւը գտնուող ընդարձակ արտին մէջ պիտի կառուցուի։

Ցիմարանոցի մասին վերաշինութեան մինչեւ ցարդ յապաղումը վերագրելի է Սամաթիոյ Ս. Գէորգ եկեղեցւոյն վերաշինութեան յապաղման. զի կը յիշուի թէ Յակոբեան Աղն. եղբարք, որք այս եկեղեցւոյ վերաշինութիւնն ստանձնած էին, այդ գործը վերջացընելէ ետքը միայն պիտի ձեռնարկէին Ցիմարանոցի վերաշինութեան։ Սամաթիոյ եկեղեցւոյն շինութիւնը գրեթէ վերջացած է այժմ, և աւելցած ատաղձներն, իբրեւ ստացուածք Յակոբեան եղբարց, կը փոխադրուին ի Փրկիչ, Ցիմարանոցին վերաշինութեան յատկացուելու։

Ըստ նոր տեղեկութեանց, Հիւանդանոցի վերաշինութեան համար պէտք եղած գումարին կէսն, որ կ'ընէ 11,000 ոսկի, Հոգաբարձութեան Պատ. անդամք իրենց մէջ հանգանակելով ստորագրած են այս օրերս, և արտաքին քանի մը կարեւոր նուիրատուութեանց ալ յոյսեր կան։

Ծանուցէինք արդէն թէ Աֆիոն Գարահիսարի ազգայնոց մեծ մասն հանրագիր մը ստորագրելով ուղղած են ի Պատրիարքարան ընդդէմ տեղւոյն Առաջնորդ Դերձակեան Սրբազանի, գանգատելով նորա թոյլ պաշտօնավարութենէն։ Այս մասին դեռ ո և է տնօրինութիւն եղած չէ։ Հանրագիրն ստորագրողք դեռ կ'սպասեն Պատրիարքարանի և տեղւոյն Թաղ. Խորհրդոյ բանակցութեան ելից, որպէս զի ըստ այնմ վարուին և ի հարկին ապացուցանեն թէ իրենց բողոքն արդար է և հիմնեալ օրինական զանցառութեանց վրայ։

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԷՏԻՄՊԸՐԿԻ ԴՈՒՔՍՆ
Ի Կ. ՊՈԼԻՍ

Էտիմպըրկի Դուքսն եւ Ծօրճ Իշխանն երէկ ժամը 9 ին Վեհ. Սուլթանին ներկայանալու պատիւն ունեցան։

Ն. Վեհափառութիւնը նոյն ժամուն կայս. պալատան մեծ դահլիճը գնաց եւ արքունեաց երկրորդ տնօրէնը Շալէ քէօշկը ղրկելով Դուքսն եւ Իշխանն հրաւիրեց։ Սոյն կայս. հրաւէրին վրայ, Էտիմպըրկի դուքսը, Սըր Է. Թօրնթըն, Սըր Ա. Սանտիսըն եւ Ահմէտ փաշա հանդիսական կառք մը նստան, երկրորդ կառք մը նստան Ծօրճ իշխանը, դուքսին յատուկ շոգենաւին առաջին հրամանատարը, Կօլճ փաշա եւ Թիկնապահ Հագգը պէյ, իսկ երրորդ կառքի մը մէջ կը գտնուէին իշխանաց հետեւորդք։ Սոյն հանդիսիւ Ելըտըզի պալատն երթալով Վեհ. Սուլթանին ներկայացան։ Ընդունելութեան ներկայ էին կայսերական իշխանն Մէհմէտ Սէլիմ էֆէնտի, Բարձր. Մեծ-Եպարքոս Քեամիլ փաշա, արարողապետ Միւնիր փաշա, Արտաքին գործոց Նախարար Սայիտ փաշա, արքունեաց հրամանատար Ղազի Օսման փաշա, կայս. պալատան առաջին քարտուղար Սիւրէյա փաշա, Վեհ. Սուլթանի բժշկապետ Մավրոյէնի փաշա, առաջին սենեկապետ Օսման պէյ, Տրէյսէ փաշա եւ առաջին Թիկնապահ Ֆերիդ Մէհմէտ փաշա։ Վեհ. Սուլթանը սիրալիր եւ համակրալիր ընդունելութիւն մ'ըրաւ Էտիմպըրկի դուքսին եւ Ծօրճ իշխանին, որք յաւարտ ընդունելութեան միեւնոյն հանդիսիւ Շալէ քէօշկը վերադարձան։

Դուքսն և Իշխանն, երեկոյին, ընկերակցութեամբ Ահմէտ փաշայի, Կօլճ փաշայի, Հագգը պէյի և հետեւորդաց, հանդիսական կառքերով Տօլմա Պաղչէի պալատը գնացին և անտի յատուկ շոգենաւակներով Թարապիա երթալով ներկայ գտնուեցան անգլիական դեսպանատան մէջ ի պատիւ իրենց տրուած հացկերոյթին։ Հրաւիրեալ էին քսան և վեց անձինք ընդ որս Մեծ-Եպարքոս Քեամիլ փաշա, Արտաքին գործոց Նախարար Սայիտ փաշա, Ծովային Նախարար Հասան փաշա, արարողապետ Միւնիր փաշա, ինչպէս նաեւ դեսպանք և դեսպանուհիք։

Հացկերոյթէն յետոյ շքեղ ցայգահանդէս մը տրուեցաւ։

Դուքսն և Իշխանն այսօր Սէլամլըքի արարողութեան ներկայ պիտի գտնուին և այս առթիւ զինուորական մեծ մարզանքներ տեղի պիտի ունենան։

* * *

Վեհ. Սուլթանն Օսմանիէի ականակուռ պատուանշանն ընծայեց Բարձր. Էտիմպըրկի Դուքսին և նոյն պատուանշանի առաջին աստիճանը Ծօրճ Իշխանին։ Նմանապէս երկրորդ կարգի Մէճիտիէ՝ Դուքսին անձնական շոգենաւին առաջին հրամանատարին, ինչպէս նաեւ այլ և այլ կարգի պատուանշանք Ն. Բարձրութեան հետեւորդաց։

* * *

Մալթայի կառավարիչ Սըր Լինթըրն Սիմնս զօրավարն, որ կանխաւ ծանուցած էր թէ Էտիմպըրկի Դուքսին այցելութեան առթիւ ինք եւս Կ. Պոլիս պիտի գայ, նախընթաց առաւօտ անգլիական [illegible] շոգենաւով մայրաքաղաքս հասաւ և Բերա, Անգլիական Պանդոկն օթեւանեցաւ։

Երէկ ևս Շալէ քէօշկն երթալով այցելութիւն տուաւ Դուքսին և Իշխանին և ապա Նոցին Բարձրութեանց կողմէ ճաշի հրաւիրուեցաւ Հօպ փաշայի հետ։

* * *

Վեհ. Սուլթանին հրամանաւ Դուքսին շոգենաւին հինգ սպայք երէկ յատուկ շոգեմակոյկով Տոլմապաղչէի եւ Պէյլերպէյի պալատներն և ապա Թոփգաբուի պալատն այցելեցին, ինչպէս նաև կայս. Թանգարանն և հնութիւններն, ուր սուրճեր և օշարակներ մատուցուեցան իրենց։ Սպայք ապա միեւնոյն շոգեմակոյկով իրենց շոգենաւը վերադարձան։ Այս այցելութեանց միջոցին սպայք իրենց համազգեստները կը կրէին։

Հավասի գործակալութիւնը սեպտ. 18 թուով կը հեռագրէ Պուքրէշի լրագրաց թէ Անգլիոյ Թագուհին հետեւեալ հեռագիրն ուղղեր է Էտիմպըրկի Դուքսին, Ն. Բարձրութեան Իզմիր գտնուած միջոցին.

«Կացութիւնն յոյժ փափուկ է. վաղը ծածկագիր հեռագիր մը պիտի ղրկեմ քեզ։»

Հավասի այս տեղեկութիւնն անհիմն կը կարծուի ըստ ոմանց։

ՕՏԱՐ ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆՔ

Պարսկական կառավարութիւնն Առիւծ և Արեգական պատուանշանները նըւիրած է հետեւեալ օսմանեան պաշտօնէից.

Երկրորդ աստիճան՝ Արտաքին գործոց Նախարարութեան արարողապետ Իպրահիմ պէյի, նոյն Նախարարութեան խորհրդականի օգնական Իլիաս էֆէնտիի, կայս. դիւանատան առաջին թարգմանիչ Տավուտ էֆէնտիի, արտաքին թղթակցութեանց քարտուղար Նաում էֆէնտիի, հիւպատոսական գործոց տնօրէն Ֆէհիմ պէյի, Խարիճիյէի արարողապետի օգնական Ղալիպ պէյի, Վճռաբեկ ատենի քաղաքային ճիւղի նախագահ Րիզա պէյի, Իւսկիւտարի կառավարիչ Պահրի փաշայի։

Երրորդ աստիճան՝ հեռագրական սենեկի առաջին քարտուղար Շէքիպ պէյի, Արտաքին գործոց նախարարութեան թարգման Միքայէլ էֆէնտիի, հպատակութեան դիւանի տնօրէն Ասիմ պէյի, հիւպատոսական գործոց դիւանի առաջին քարտուղար Տիրան էֆէնտիի, թղթակցութեանց դիւանի առաջին քարտուղար Րէուֆ պէյի, Բ. Դրան իրաւագէտ խորհրդական Նորատունկեան Գաբրիէլ էֆէնտիի, փաստաբան Շէհրի էֆէնտիի և արտաքին գործոց նախարարութեան այլ պաշտօնէից ոմանց։

Օսմ. Հանրային Պարտուց վարչութիւնն ի նիստ գումարուելով այս երեքշաբթի օր ընդ նախագահութեամբ Պ. Վինսընդ Բայլարտի, զբաղեցաւ ի նորոյ շրջաբերութեան հանուելիք երկու միլիոն ոսկւոյ օսմ. Գօնսօլիտէներու խնդրովն որ ծանօթ է։ Այս արժէթղթոց փոխարէն իբր երաշխաւորութիւն ցոյց տրուելիք հասոյթք կայս. կառավարութեան կողմէ որոշ կերպիւ նշանակուած չլինելով, Պարտուց վարչութիւնը չկրցաւ վերջնական որոշում մը տալ։

Բեդերսպուրկի օսմ. դեսպան Շաքիր փաշա երէկ առաւօտ մայրաքաղաքս հասաւ ռուսական [illegible] շոգենաւով և ուղղակի կայս. պալատ երթալով իւր յարգանքները մատոյց Վեհ. Սուլթանին։

Եամեօի կառավարիչ Իպրահիմ Ավա փաշա, արաբ ցեղապետն որ բաւական ազդեցութիւն ունի Հիճազի գաւառին ժողովրդեան վրայ, ասկէ առաջ կայս. կառավարութեան դէմ ապստամբական ընթացքի մը մէջ գտնուած լինելով, Թունուզ փախած էր ձերբակալուելու համար։

Կը ծանուցուի այժմ թէ Ավա փաշա ծածկաբար Մէքքէ վերադառնալով Հարպի և Ճէնէմինէի արաբ ցեղերուն քով ապաստաներ է։

Հիճազի կուսակալն այս լուրն առնելով, պէտք եղած միջոցները ձեռք առեր է յիշեալ ապստամբ ցեղապետին ձերբակալման համար։

Արտաքին գործոց Նախարար Սայիտ փաշայի քեռայր Հազարապետ Ապտէլ-Քատէր էֆէնտի վաղը Իսքէնտէրունի ճամբով Պաղտատ կ'ուղեւորի, տանելու համար Վինչէսթըրի և այլ դրութեամբ 6000 էն աւելի հրացաններ և այլ ռազմամթերք, կայս. վեցերորդ զօրաբանակի գործածութեան յատկացեալ։

Բ. Դուռն հաւանութիւն յայտնած է Պ. Տօքսօս Սելանիկի հելլենական հիւպատոս անուանման։

Ադր. Պոլսէն Թուրք լրագրաց ուղղեալ նամակներ կը գանգատին թէ տեղւոյն ժողովրդեան մէջ յաճախակի կռիւներ կը պատահին որք ծանր եւ բնոյթ մը կ'առնուն երբեմն. Թղթակիցք չեն յիշեր սակայն այդ կռուոց շարժառիթն։

Վերջին օգոստոս ամսոյ մէջ ծխախոտի Րէժիի վաճառմանց գումարն հասած է 141,000 օսմ. ոսկւոյ։

Վեհ. Սուլթանը կրօնական ինչ ինչ թանկագին նուէրներ ըրաւ Սամսոնի նորակառոյց մզկիթին որ իւր անուան նուիրեալ է։

Մէքքէի մէջ հեռագրական և թղթատարական պաշտօնատուն մը կառուցուեր է վերջերս։ Նմանապէս բազմաթիւ մզկիթներու և Մէտրէսէներու նորոգութեան ձեռնարկուեր է Վեհ. Սուլթանի ծախիւք։

Սեպտ. 17/29 էն սկսեալ, Մարսիլիոյ թղթատար շոգենաւը Կ. Պոլսէն պիտի մեկնի չորեքշաբթի օրերը, եւր. ժամը 4 ին։

Անցեալ երկուշաբթի օր Եալովայի մօտերը խումբ մ'աւազակներ ոչխարի երեք վաճառականաց վրայ յարձակելով, կողոպտեր են անոնց վրայ գտնուած քսան հազար ղրուշի գումարն և քանի մ'արժէքաւոր նիւթեր։ Նիկոմիդիոյ ոստիկանութիւնը զայս իմանալով, կատաղի հալածանք մը յետոյ յաջողեր է ձերբակալել յիշեալ աւազակախումբն որ կը բաղկանար ընդամենն ութ հոգիէ։

Նիկոմիդիոյ ոստիկանութիւնն այս օրերս ձերբակալեր է նմանապէս բուլղարացի երեք իսլամ գաղթականներ որք աւազակութեամբ կ'զբաղէին և խոստովաներ են թէ Լէֆքէի գաւառակի երեւելիներէն Հաճի Ալի աղա Թուրք մը ողջ ողջ այրած էին՝ մարմինը քարիւղով թրջելէ յետոյ, և թէ ամենասոսկալի տանջանաց ենթարկած էին անոր ընտանիքն, իրենց վրէժխնդրութիւնն յագեցնելու համար։

Այս չարագործք, որք կը հալածուէին երեք ամսէ հետէ, Բազարքեօյի Մուհաճիրներն էն որք աւազակութեամբ և ծխախոտի մաքսանենգութեամբ միայն կ'ապրէին։

Գասթամունիի մէջ հանքային ջուր մը գտնուեր և Բժշկական վարժարանի կողմէ քննուելով առողջութեան օգտակար դատուեր է։ Այս հանքային ջրին համար մենաշնորհ տրուեր է խնդրողաց։

ԽՈՐՀՐԴԱԾՈՒԹԻՒՆ

Փորձառութիւնն և ողջմտութիւնը ցոյց կուտան թէ կենաց ապահովագրութեան լաւագոյն ընկերութիւնն ամենէն հինն է։ Ասի ճշմարիտ է ամեն տեսակէտով։ Որ ունի աւելի բազմաթիւ ապահովագրեալներ, որոց ընդհանուր ծախքերը նուազ ծանր են, եւ հետեւաբար կրնայ աւելի աժան ապահովագրել տալ։ Աւելի մեծագումար պահեստ ունի, իւր գործողութեան եղանակն յայտնի է։ Միով բանիւ, իւր կարողութեան ապացոյցները տուած է։ Այս տարբեր տարբեր պատճառներով, կենաց ապահովագրութեան ԽԱՐԻՍԸ ընկերութիւնն առաջին կը հանդիսանայ ամենուն մէջ, և մեր հրապարակին վրայ կը վայելէ արժանի առաւելութիւն մը։ 2—2

ԱԶԳ
ՕՍՄ. ՇԱՀԱԿՑԱԿԱՆ ՌԷԺԻԻ

Կը ծանուցուի հասարակութեան թէ Ծըխախոտի Րէժիի սիկառներն այսուհետեւ կը ծախուին հետեւեալ գներով.

		ղր.		ղր.
Մէնիւլ	հատը	4	փոխանակ	6ի
Պրէվիլ	»	8	»	10ի
Վըլֆ ըսն	»	10	»	15ի
Թրապուգօ	»	10	»	15ի
Թոմ բուս	»	10	»	15ի
Վիրճինիա Սէլլա	»	10	»	15ի
Վիրճինիա	»	15	»	20ի
Պրիղանիգա կարճ	»	15	»	20ի
Բոսնիա	»	15	»	20ի
Պրիղանիգա երկայն	»	20	»	30ի
Գաուլյօ	»	25	»	30ի
Ինֆ էկսփոսա	»	30	»	40ի
Իկօ տէ Ռոմանէստա	»	40	»	50ի
Օտալիգա	»	40	»	50ի
Ֆլօրէսչէնցիա	»	50	»	60ի
Ֆիաթ Լուքս	»	60	»	70ի
Պրուսյա	»	70	»	80ի
Գոգէդա	»	70	»	80ի
Լա Հաւա	»	80	»	100

Կարճ Վըլֆէյներն և երկայն Վըլֆէյներն առաջուան գնով կը ծախուին։

ԸՆԴՀ. ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ

ՀԵՌԱԳՐԱԼՈՒՐՔ
ԱԺԱՆՍ ՀԱՎԱՍ

ԱՆԳԼԻԱ ԵՒ ԵՒՐՈՊԱ

Լոնտոն, 23 սեպտ.

Երեսփոխանաց ժողով.— Պ. Գըէվըրի մէկ հարցման պատասխանելով, ելմտական նախարար Լորտ Ռանտոլֆ Չըրչիլ ըսաւ թէ կառավարութեան գլխաւոր նպատակը պիտի լինի պահպանել եւրոպական համաձայնութիւնն՝ ի պահպանութիւն Եւրոպիոյ խաղաղութեան։

ՌՈՒՍԻԱ ԵՒ ՊՈՒԼԿԱՐԻԱ

Սոֆիա, 23 սեպտ.

Դաւադրաց դատին առթիւ ռուս կառավարութեան հետ ծագած խնդիրը կարգադրուեցաւ։ (Տե՛ս մեր այս աւուր առաջին երեսին մէջ։)

Բարիզ, 23 սեպտ.

Նախագահական հրամանագրով, Պատւոյ լեգէոնի երկրորդ աստիճանը տրուեցաւ գնդապետ Հաճի Ալի պէյի։

ԱՆԳԼԻՈՅ ՊԱՆՔԱՆ

Լոնտոն, 23 Սեպտեմբեր

Անգլիոյ Պանքային շաբաթական հաշուեկշիռը՝ նախորդ շաբթուան հաշուեկշռոյն հետ բաղդատմամբ՝ հետեւեալ տարբերութիւնները ցոյց կուտայ.

Պատրաստ մետաղդրամ—յաւելում—անգլ. ոսկի	8,000
Փոխանակագիրք և այլ թղթեր—յաւելում—անգլ. ոսկի	95,000
Պանքնոտք ի պահեստի—յաւելում—անգլ. ոսկի	187,000
Պահեստի դրամոց համեմատութիւնն յանձնառութեանց հետ	43 %

[illegible]
ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՊՈՐՍԱՆ

Ղալաթիա, 12 սեպտ.

ԸՆԹԱՑՔ ՓՈԽԱՆԱԿԱԳՐԱՑ

Լոնտոն [illegible] (գանձելի)	110 5/8
» » (վճարելի)	110 1/4
Փարիզ » (գանձելի)	22 82 1/2
» » (վճարելի)	22 90

ԸՆԹԱՑՔ ԱՐԺԷԹՂԹՈՑ

Օսմանեան Քօնսօլիտէ

		Քուփօնով
Երէկ երեկոյ գոց (Տիպ. D. [illegible])		15 14
Պորսային գոցուելէն վերջը	»	15 14
Բերայի մէջ	»	— —
Այսօր առաւօտուն բացուելուն	»	15 14
Բարձրագոյն գին	»	15 14
Նուազագոյն »		15 13
Կէս օրին		15 13

ԽՈՒԹԻԳՐԱՏԸ ՏԱԽԻԼԻ

Երէկ երեկոյ		36 10
Այս առաւօտ		36 06
Կէս օր		35 30
Փոխառութիւն 1858) » 1862)	A. Ելած	24 20
» 1860) » 1863) » 1872)	B.	14 15
» 1865) » 1869) » 1873)	C.	15 14

ԻՆԻՖԻԷ Եգիպտական

Երէկ իրիկուն գոցուելուն	84
Այս առաւօտ բացուելուն գ. կ.	84
Կէս օրին	84 10

ԲԱԺՆԵՏՈՄՍԵՐՔ

Սօսիէթէ ճէնէրալ	գ. կ.	Անգլ. Լ.	3 8
Քրէտի ճէնէրալ	գ. կ.	Օսմ. »	5 30
Պանք տը Գոնստ.		» »	4 35
[illegible]		» »	3 15
[illegible]		» »	280
[illegible]		Եր.	35
[illegible] Բրիօրիթէ		»	—
[illegible]			62

Ընթացք դրամոց

Օսմանեան ոսկի	ղրշ.	100
20 ֆրանկնոց	»	88
Անգլիական ոսկի	»	110 22
Ռուս. Իմպերիալ	»	90 28
Մէճիտ	»	51 20
Պզտիկ թղթադրամ	»	9 25
» արծաթ	»	88 25
Ֆիօրին	»	8 32
[illegible]	»	108 4
[illegible]	»	102 30
[illegible]	»	102 30
[illegible]	»	97 20
Թալէր	»	16 20

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱՆ

Լոնտոն, 23 Սեպտեմբեր, ժամ 5 վայր. 15 երեկոյ

Անգլ. քոնսօլիտէ			101 1/16
Օսմ. »	Սերի Դ.	բացուելու	13 3/4
» »	»	գոցուելու	13 5/8
» »	» Ա.		21 1/2
» »	» Բ.		14 1/4
» »	» Գ.		13 5/8
Օթօման 1871			74 1/4
Փոխառութիւն 1877			86 3/4
Պանք Օթօման			9 3/4
Ռուսական փոխառ. 1873			98 3/8
Եգիպտական միացեալ (Ինիֆիէ)			75 7/8
» առանձն. (փրիվիլէժիէ)			97 5/8
Տայրա Սանիէ			74 5/8
Տօմէնիալ (փոխառ. Րօչիլտ)			95 3/4
Հունգարական պարտաթուղթ 40/0			— —
Փոխանակութիւն Բարիզի վրայ			— —

Վիէննա, 23 Սեպտեմբեր, ժամ 4 երեկոյ

Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	125 80
Օսմանեան երկաթուղի	16 70

Բարիզ, 23 Սեպտեմբեր, ժամ 3 վայր. 45 երեկոյ

Ֆրանսական Ռանթ 4 1/2 0/0	110 10
» » 3 0/0	82 55
Օսմանեան Քօնսօլիտէ Սերի Դ. բացուելու	13 85
» » » գոցուելու	13 82 1/2
» » Սերի Բ.	14 25
» » Գ.	13 70
Օսմանեան երկաթուղի	33 50
» Րէժիի բաժնեթուղթք	— —
Պանք Օթօման	495
Քրէտի Լիոնէ	551 25
» Ֆօնսիէ	1395
Բաժնետոմս Լիոնի	1236 25
Սուէզի ջրանցք	2023 75
Ռուսական 5 0/0 1877ի	100
Իտալական Ռանթ	100
Եգիպտական միացեալ	383 75
Սպանիական (արտաքին)	63 1/8
Բրիօրիթէ Թիւրք	345
0/0 Հելլենական	292 50
Չեք Լոնտոնի վրայ	25 3

ԱԶԳԱՅԻՆ ԾԱՆՈՒՑՄՈՒՆՔ

ԱԶԳԱՅԻՆ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ

Աւասիկ Ազգ. Հիւանդանոցին նուիրատու Սեբաստացի ազգայնոց ցանկին շարունակութիւնը.

Տիգրան Մուսէեան 15 ղրշ., Միսաք Նալպանտեան 15, Նշան Անտուրեան 15,

10 ական ղրշ. վճարած են Տեարք.

Գաբրիէլ Քէշիշեան, Յարութիւն Պալամուտեան, Սարգիս Նոհրատեան, Սարգիս Ղալաճեան, Բարսեղ ոմն Ս. Պ., Նշան Աբգարեան, Ոսկան Բայրամաղեան, Պօղոս Յովհաննէսեան, Նշան Աստուածատուրեան, Մարտիրոս Յովհաննէսեան, Փանէլ Յակոբեան, Զէկէլ Տէմիրճեան, Նշան Թաշճեան, Բազար Մ. Խորիկեան, Մխիթար Մուշմուլեան, Գէորգ Տէրտէրեան, Միքայէլ Հայկունի, Սահակ Թովմասեան, Գէորգ Պէյլիկեան, Կարապետ Փանոսեան, Մարտիրոս Ղալաճեան, Մ. Պետրոս Ծօռնօռեան, Յակոբ Մեսիաեան, Մ. Խաչիկ Հէօտիւկեան, Մ. Գէորգ Հօլայ, Ոսկան Քէլլէճեան, Մէհմէտ Զաւուշ զատէ, Թորոս Ղարակեաւուրեան, Վարդան Սանթուրեան, Դաւիթ Տէրտէրեան, Յակովբոս Գալուստեան, Մ. Կարապետ Խարակեաւուրեան, Երամ Խօջիկեան, Մանուկ Փաշճեան, Մելքոն Խանըեան, Սերովբէ Մ. Մինասեան, Մարկոս Ղուկասեան, Փառուկ Ջրուտեան, Խաչատուր Գէորգեան, Սահակ Յովհաննէսեան, Գրիգոր Մազլիկեան, Յակոբ Կարապետեան, Սահակ Տաքեսեան, Ոսկան Տաքէսեան, Մկրտիչ Քէշիշեան, Ոսկան Գամփլեան, Ռուբէն Գալուստեան, Ստեփան Կոպիքեան, Գրիգոր Չէօրտիկեան, Ստեփան Մոչիկեան, Պալիկ Ջաւասեան, Մկրտիչ Օհանիկեան, Աւագ Փարիկեան, Պօղոսատուր Մարտիկեան, Նիկողոս Նորարեան, Աստուածատուր Կոտօշեան, Առաքել Տէրպապեան, Մ. Պետրոս Եաղուպեան, Մելքոն Պըլէճեան, Թադէոս Սիրապեան, Երեմիա Փիլիփեան, Յարութիւն Աբգարեան, Մկրտիչ Համբարձումեան, Յովհաննէս Ալթունսեան, Պալիկ Կիւլիւկեան, Գրիգոր Միքայէլեան, Մանուկ Տումանեան, Յակոբ Կոփոնցի, Համբարձում Լուսարարեան, Թորոս Պօղոսեան, Մ. Ոսկան Համբիկեան, Յակոբ Մ. Եղիկեան, Յովհաննէս Եղիկեան, Ստեփան Սանթուրեան, Նշան Տաքէսեան, Կիրակոս Ճերեկեան, Կարապետ Ֆիլէճեան, Յովհաննէս Կլօրեան, Մանէլ Տօպուրեան, Պետրոս Էլեազարեան, Բարունակ Տէրտէրեան, Սարգիս Միքայէլեան, Մարգար Մկրեան, Փիլոս Գրիգորեան, Պալիկ Մեսիկեան, Մկրտիչ Պասմաճեան, Տիգրան Ղալճեան, Պետրոս Ղայրիճեան, Վարդան Ղարակեաւուրեան, Յարութիւն Մուրատխանեան, Համբարձում Մուրատխանեան, Մանուէլ Աճառեան, Վարդան Մօրէսեան, Առաքել Բեօսեան, Յակոբ Կրկոտեան, Վարդան Մազմանեան, Յովսէփ Գրիգորեան, Պետրոս Յովհաննէսեան, Թորոս Ժամկոչեան, Տիգրան Մխիթարեան, Խաչիկ Յօրաճեան, Մարգար Մարգարեան, Յակոբ Քէօչկէրեան, Հայիկ Տ. Մարտիրոսեան, Սարգիս Կօփոնցի, Ներսես Տէրվիշեան, Նշան Տէրզապեան, Գրիգոր Բավլուեան, Յարութիւն Մանուկեան, Նիկօլ Աբէլեան, Թումաս Սարգիսեան, Առաքել Սարգիսեան, Պետրոս Յարութիւնեան, Կարապետ Ղալաճեան, Կարապետ Մինասեան, Սարգիս Ղօնաթթեան, Սարգիս Նալչաճեան, Ալիքսան Սարգիսեան, Աբրահամ Ղազարեան, Գէորգ Զատրճեան, Յակոբ Էլմասեան, Պօղոս Ալթունեան, Յակոբ Եղիազարեան, Յարութիւն Ղալիկեան, Գրիգոր Մէլիքեան, Յակոբ Բէօսեան, Նշան Լափաջեան, Յովհաննէս Մարկոսեան, Մինաս Րէյիսեան, Խաչիկ Կասսաբեան, Գրիգոր Կէօզալեան, Առաքել Իթիլեան, Պետրոս Պալթաճեան, Բարսեղ Թալճեան, Յարութիւն Սահակեան, Մկրտիչ Տօնիկեան, Յարութիւն Զատրճեան, Ղազար Մուսէեան, Մկրտիչ Թաշճեան, Ղազարոս Ծօրտօեան, Սողոմոն Փափազեան, Սարգիս Պօյաճեան, Մուրատ Փափազեան, Սերովբէ Խալըճեան, Թադէոս Ղազարեան, Նազարէթ Նալպեան,

Փորադիլըի բեռնակիր եղբարք 120, Պանք Օթօմանի գործաւորաց եղբարք 120, Եսայեանեղբարց բեռնակիր եղբարք 100, Կիրակոս օն պաշիի ձեռամբ Խավալ խանի բեռնակիրք 80, Դանիէլ, Տաքէս եւ Վարդանից Խարանճի փողոցի բեռնակիրք 120, Թադէոս Մատոյեանի ձեռամբ հաւաքեալ, 35, Պոլըգ բազարի բեռնակիր եղբարք 33, Քիլէճի եղբարք 60, Պզտիկ Միլլէթ խանի բեռնակիր եղբարք 40, Զատիկ Տէր Թումասեանի խումբը 30, Սահակ Մատթէոսեանի խումբը 20, Մաքսատան տիքճի խումբը 20, Աւագ, Յակոբ և իւրեանց խումբը, Ելլիճ բաշա խան 20, Րէժիի գործակատարք 20, Գրիգոր Յովակիմեան և իւր խումբը 20, Նիկողոս Թօփալեան եւ իւր խումբը 20, Մանէլ աղա Մարգարեան և Ընկ. 20, Յովհաննէս Կէտիկեան և Ընկ., Զուլաճի խան 30, Յակոբ Յարութիւնեան և Ընկ. 20, 75 անձերէ 5 ական ղրշ. նուէր 375, Բարսեղ ոմանք 75. 2։։

Գումար 6,201. 20

Ի դիմաց Հոգաբարձ. Ազգ. Հիւանդանոցի

Ատենադպիր — Ատենապետ

Յ. ՓԷՆԷՐՃԵԱՆ — ՄԻՀՐ. ՅԱԿՈԲԵԱՆ

ԳՈՐԾՆԱԿԱՆ ՔԵՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ ԻՏԱԼԱԿԱՆ ԼԵԶՈՒԻ

Վենետկի Մխիթարեան Հարց Տպարանէն այս վերնագրով հրատարակուած է Դասագիրք մը, Անի ոճով, երկասիրութիւն Հ. Յուսիկ Մէհրապեանի։ Աւասիկ գրքին հակիրճ Յառաջաբանը.

Դասագրքի մը գլխաւոր յարգ ու կարեւորութիւն ընծայողն է անոր երկար ատեն ի գործնականին աշակերտաց վրայ ցուցած օգտակար արդիւնքն։ Ներկայ դասագիրքս այս մասին բախտաւոր կրնայ համարիլ ինք զինքը՝ իւր նախ քան զտպագրութիւնն՝ ցուցած շահաւէտ փորձով Վանքի վարժարանաց մէջ. որով խրախուսուեցանք ընծայել զայն նաև ազգայնոց առհասարակ, որք թէպէտ և իտալական գեղեցիկ եւ քաղցրալուր լեզուն ուսանելու գործիներէ զուրկ չեն, այլ ցայժմ հրատարակուածներն կա՛մ սպառած են և կա՛մ ժամանակիս ուսանելու ոճոյն և դիւրութեանց չեն համապատասխաներ։ Մենք հոս հարկ չենք համարիր՝ դասագրքիս մէջ ի գործ դրուած ոճոյն ներբողեան յօրինել, գիտելով Անի «ոճոյն» ինչպէս բովանդակ Եւրոպիոյ այսպէս նաեւ ազգիս մէջ ըստ արժանւոյն ընդունելութիւն գտած եւ յարգուած լինելն։

ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ ՀԱՅՈՑ, ի պէտս ազգային վարժարանաց, յօրինեաց Ա. Մ. ԳԱՐԱԳԱՇԵԱՆ, տպագրութիւն Գավաֆեանի։ Գին 3 ղրշ։

Մասիսի և Գիտական Շտեմարանի մէջ իւր կրթական յօդուածներով ծանօթ երիտասարդ մը կը փափաքի Կ. Պոլսոյ ազգային և անհատական վարժարանաց մէջ պաշտօն ստանձնել հայերէն հին և նոր լեզուաց և պատմութեան դասերէն, մանկավարժական ամենանոր դրութեամբ։

Նաեւ կը փափագի ազգային լրագրաց աշխատակցիլ իւր կրթական յօդուածներովը, գաւառացւոց դասի մասին զանազան տեսութիւններով և ազգ. կեանքից առնուած նորավէպերով։

Պայմանները խմբագրատանս մէջ կը լինին։ 1—10

ՆԱՄԱԿ ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ֆէրի-գիւղ, 8 սեպտ.

Ինչպէս յայտնի է Ձեզ և ազգայնոց, որ 3 երկար տարիներէ ի վեր Ֆէրի-գիւղի ազգային վարժարանի մէջ անձնուիրաբար կ'աւանդէի գծագրութեան և աշխարհագրութեան դասեր, բայց տեսնելով որ անկարելի պիտի լինի, մի կառավարչի և իմ աշխատութեամբ միայն, բարեկարգ թաղային վարժարանի մը ծրագրին հասարակցնել սոյն դպրոցի յառաջդիմութիւնը, ուստի իմ պաշտօնակից ու անձնուէր դասախօս Մ. էֆ. Տէփանեանի եռամեայ աշխատակցութեամբ և գործակցութեամբ՝ յաջողեցայ Ուսուցչական Միութիւն մի կազմել յետագայ անձերէ.

Հայերէն լեզու և Պատմութեանց դասախօս՝ Կ. Յ. Պասմաճեան էֆ., Տաճկերէն լեզու դասախօս՝ Մ. Տէփանեան էֆ., Աշխարհագրութիւն և Գծագրութիւն դասախօս՝ Յ. Ճիվանեան էֆ., Թուաբանութեան դասախօս՝ Մ. Տէմիրճեան էֆ., Ձեռագիտութեան և ձեռագործի դասախօս Տիկ. Գարագաշեան, Գրավարժութիւն Ե. Մելիքեան էֆ.։

Սոքա կանոնաւոր ժամադրութեամբ իւրեանց անձնուիրական պարտաւորութիւններն անթերի կատարելով Ֆէրի-գիւղի աղքատիկ տղայոց գոնէ ապագայն բարեկարգել կը ջանան։

Այս առթիւ Ուսուցչական Միութիւնս պարտ անձին կը համարի ծանուցանել ուսումնասէր ազգայնոց թէ՝ ներկայիս մի թոշակաւոր կառավարիչ, (որ գաղղիերէն լեզուն կը դասախօսէ) և մի ձայնաւոր դասատու ունենալէն զկնի, ապագային յանուն վարժարանի յառաջդիմութեան, լրագրի ընթերցարան մ'ևս պիտի ունենայ. քանի որ Ֆէրի-գիւղ կեդրոն ըլլալով Շիշլի, Բանկալթի, Տօլապտէրէ, Սիւնէթ-գիւղ և Նշան-թաշի՝ արդէն բաւական կարեւոր թաղ մ'է արժանի յառաջդիմութեան, և զինք շրջապատող եւրոպական և այլ օտար տարրաց օրէ օր ըրած մեծաքայլ յառաջդիմութեանց անտես և անփոյթ, դեռ խ՛սա հեռու է նոցա հաւասարել։

Նաեւ կը ծանուցանեմք թէ Միութեանս Ուսմ. ծրագիրը Ազգ. Պատրիարքարանի վարչութեան ձեռամբ արդէն յղուած է Ուսումնական Խորհրդոյ ի վաւերացումն։

Ի դիմաց Ֆէրի-գիւղի Ազգ. վարժարանի
Ուսուցչական Միութեան
Ատենադպիր
ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ՃԻՎԱՆԵԱՆ

ԿԱՒԿԱՍԵԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Մեզ գրում են Շուշուց. «Հաստատապէս տեղեկացայ, որ «Աղբիւր» խմբագիր պ. Տիգրան Նազարեանց դիտաւորութիւն ունի առաջիկայ 1887 թւականից «Աղբիւր» ամսագրի հետ միասին հրատարակել նաև մի չքեղ պատկերազարդ շաբաթաթերթ ռուսաց «Նիվա» շաբաթաթերթի նման, հարուստ բովանդակութեամբ։ Լսում ենք, որ պատրաստութիւններն արդէն տեսնվում են»

Բժիշկ Գրիգոր Տէր-Գրիգորեան, որ երկար ժամանակ էջմիածնում բժիշկ էր և ուսուցիչ էր էջմիածնի ճեմարանում, երեք տարի սրանից առաջ գնաց իւր կնոջ հետ Պետերբուրգ, որպէս զի այն տեղ բժշկապետի հարցաքննութիւն տայ և պաշտպանէ դիսերտացիան։ Այժմ պարոնը ստանալով բժշկականութեան դօկտորի աստիճանը վերադարձաւ Թիֆլիս, իսկ նրա աշխատասէր ամուսինը օգուտ քաղելով երեք տարի Պետերբուրգում մնալուց, մտաւ մայրաքաղաքի Մանկաբարձական դպրոցը և մանկաբարձութիւնն ուսումնասիրելուց յետոյ, ստացաւ մանկաբարձուհու վկայագիրը։ Այժմ երկու ամուսինները վերադառնալով Թիֆլիս դիտաւորութիւն ունեն պարապել այստեղ մասնաւոր բժշկական պրակտիկայով։ Դա, որքան մեզ յայտնի է, առաջին օրինակն է հայ ընտանիքում որ կինը դառնալու է իր մարդու օգնական նրա բժշկական արհեստի մէջ։ Բժշկապետ Տէր-Գրիգորեան այնքան բարի եղաւ, որ ուղարկեց մեզ իր դօկտորական դիսերտացիան, որի նիւթն է «առատ ջրի խմելու ազդեցութիւնը մարմնի ազօտային արտադրութեան և ազօտային մասերի ընդունելու վրա։» Բժշկապետի աշխատանքից դուրս բերած հետևանքը, որ արտայայտուած է բրօշիւրի վերջում ստորագրված 7 դրութիւններից մինում այն է, որ առատ ջրի խմելը կարող է նոյն նշանաւոր դերը խաղալ մարմնի նիւթերի փոխանակութեան գործում, որքան ջրի արտաքին գործածելը վաննաների և դուշերի ձեւով։ Իր հետաքրքիր դիսերտացիայի միւս 6 դրութիւնների մէջ հեղինակը ուշադրութիւն է դարձնում Անդրկովկասում գործածվող ժողովրդական բժշկական միջոցների վրա, որպէս մնացորդների հին աշխարհի բժշկական ուսման, յայտնում է իր կարծիքը որ Անդրկովկասում ընդունված սովորութիւնը տանել հիւանդներին զանազան վանքեր, որոնք իրանց դիրքով գերազանց են կլիմայական պայմանների կողմի, ունի խոր և իմաստուն միտք գիտնական բժշկականութեան տեսակէտից։ Իր հետազօտութիւնը առատ ջուր խմելու մասին և նրա ազդեցութեան մասին մարդուս կազմուածքի վրա, բժշկապետ Տէր-Գրիգորեան կատարել է Պետերբուրգում թէ իր վրա և թէ ուրիշ երեք անձնաւորութիւնների վրա, ենթարկելով թէ իրան և թէ յիշեալ երեք անձնաւորութիւններին 21 օրվայ դիտողութեան և փորձի։

Մօսկովից ստացած մի մասնաւոր նամակից իմանում ենք, որ այնտեղի երկրագործական դպրոցում այժմ սովորում են 12 հայ և 5 վրացի ուսանողներ։

Բագուից մեզ գրում են. «Տեղիս ռէալական դպրոցի եօթերորդ դասատան հայ ուսանող Լեւոն Ջամփոլատեանց օգոստոսի 17 ին հայրենիքում գնդակահար է լինում իրանց ծառայի կողմից, շնորհիւ վերջինիս անզգուշութեան։ Պատմում են որ երիտասարդը գնացած է լինում կոզը իր հօրեղբայրների մօտ։ Երեկոյեան նա պատուիրում է ծառաներից մէկին, որ իր անկողինը պատրաստի, իսկ ինքը մի փոքր հեռանում է բնակարանից։ Գիշերապահը կարծելով, որ գող է եկել աղ գողանալու, մանաւանդ որ մի «յդպիսի» դէպք մի քանի օր առաջ պատահել էր, — խելոյն խփում է և սպանում։ Գնդակը ուղիղ ձախ կողքին կպչելով րոպէական մահ է պատճառում։»

Թէօդոսիայից մեզ գրում են հետեւեալը։ «Չնայելով ամառ եղանակին, երբ Թէօդոսիայի բնակիչների թիւը համարեա կրկնապատկվում է եկւոր լողացողներով, դարձեալ մեր քաղաքը համարեա նոյն անշարժ մեռելութեան մէջ է գտնվում ինչպէս ձմեռւ ժամանակ, միմիայն հիւսիսային քամին է, որ երբեմն երբեմն ծովը ալեկոծելով, քաղաքում մի տեսակ շշունչ է յարուցանում, շարժում գցում։ Տեղս, ինչպէս յայտնի է, կան բաւականաչափ հայեր, որոնք մի ժամանակ առաջին տեղն էին բռնում իրանց վաճառականութեամբ, բայց այժմ համարեա բոլոր ընկած դրութեան մէջ են և քաշված հրապարակից, ասպարէզը ճարպիկ հրէաներին և թաթարներին թողնելով։ Հայերի դրութիւնը այստեղ այժմ շատ տխուր է»։

Քանի մի օր սրանից առաջ մտաւ «Մըշակի» խմբագրատուն մի Թիւրքիացի հայ երիտասարդ իր ջահել ամուսնու հետ։ Երիտասարդը անցեալ տարի Հին-Բայազէտում ուսուցչական պաշտօն է եղել վարելիս «Միացեալ ընկերութեան» կողմից բացված ուսումնարանում։ Տրապիզոնից դէպի Բաբերդ իր ամուսնու հետ ճանապարհորդելու միջոցին, նրանց կողոպտել են աւազակները։ Փոքր ինչ փող պարտքով ճարելուց յետոյ, նրանք հասնում են, վերջապէս, Հին-Բայազէտ, բայց մի քանի ժամանակից յետոյ «Միացեալ ընկերութիւնը» յարմար դատելով փակել յիշեալ քաղաքի դպրոցը, երիտասարդը կորցրեց իր պաշտօնը և մինչև անգամ չը ստացաւ իր երեք ամսվայ վճարը «Միացեալ ընկերութիւնից»։ Մի խօսքով շատ տանջվելուց յետոյ հասել են Թիֆլիս և այժմ երկու ամուսինները անել դրութեան մէջ են գտնվում, զուրկ նիւթական միջոցներից և ջահել կինն էլ յղի։ Նրանք այժմ ապրում են սուրբ Գէորգ եկեղեցու գաւթում գտնված մի փոքրիկ սենեակի մէջ և զուրկ են ամեն բանից. Արդեօք ունի՞նք Թիֆլիսում մի որ և է հիմնարկութիւն, որ իր համար նպատակ դրած լինէր օգնել մարդկերանց այդ տեսակ նեղ դրութեան մէջ, եթէ ոչ փողով, գոնէ հեշտացնելով նրանց անմխիթար դրութիւնից որ և է ելք գտնելու համար։ Միթէ մեր Բարեգործական ընկերութիւնը չէր կարող այդ տեսակ հանգամանքում հետաքրքրվել թէ ո՞վքեր են այդ պարոնն ու իր ամուսինը, սկսել նրանց համար գրագրութիւն «Միացեալ ընկերութեան» հետ և։ Ճշմարիտ հօ՛ չէ կարելի որ ամեն այդ տեսակ գործեր մեր լրագիրների խմբագրութիւնները յանձն առնէին։ Խմբագրութիւնները բարեգործական հիմնարկութիւններ չեն, իսկ եթէ «բարեգործական» իրան անուանող հաստատութիւնը անզօր և անընդունակ է իր կոչմանը ծառայելու, թող քաջութիւն ունենայ խոստովանվել այդ և կամաւորապէս դադարեցնի իր գոյութիւնը։ (ՄՇԱԿ)

ԳԱՒԱՌԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

«ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի ԹՂԹԱԿՑՈՒԹԻՒՆՆԵՐԷ ՔԱՂՈՒԱԾ

ԱՖ. ԳԱՐԱՀԻՍԱՐ, 25 Օգոստ.

Անցեալ ուրբաթ, 15 օգոստ., տեղի ունեցան Ազգ. վարժարանի հարցաքննութիւնք. ըսենք թէ գոհացուցիչ էին այդ քննութիւնք. բայց անկասկած աւելի գոհացուցիչ արդիւնքներ պիտի տեսնէինք եթէ քիչ մ՚աւելի բարեկարգութեան հոգ տարուէր, և գէթ ուսմանց ծրագիր մը գտնուած ըլլար։ Տարակոյս չկայ թէ եթէ վարժարանին դասատուք—որոց աշխատելու յօժարութեան մասին կասկած չունինք—ծրագրի մը համեմատ որոշ ընթացքի մը հետեւէին, իրենց աշխատութիւն աւելի արդիւնաւոր պիտի ըլլար։ Ահաւասիկ թերութիւն մը որ դրամոց պակասութենէն առաջ չգար, և զոր սակայն ուղղելու ամենեւին կամք և դիտաւորութիւն չտեսնուիր։

Նոյն ամսոյ 17 ին, կիրակի, կատարուեցաւ նաև պարգեւաբաշխութիւնն. հարիւրէ աւելի ուսանողք խաչեր առին. ասոնք ամենն ալ առաջին և յաջողա՞կ են իրենց կարգերու մէջ, կրնայ հարցուիլ. Ինչ և է, անցնինք հանդիսին նկարագրութեան։

Պատարագիչ քահանայն եկեղեցական զգեստիւք և երգեցի՛կ մանկանց առաջնորդութեամբ վարժարանի սրահն ելնելով աղօթիւք և մաղթանօք բացաւ հանդէսն. երեք հարիւրի չափ հանդիսականք ներկայ էին. մերթ ճառեր և մերթ երգեր արտասանուեցան, ծափահարութիւններով ընդմիջեալ։ Օրինակելի բարեկարգութիւն մը չէր տիրեր մանաւանդ պարգեւաց բաշխման առեն։ Հուսկ ապա Տ. Խաչատուր քահանայ գեղեցիկ բանախօսութեամբ և օրհնութեամբ փակեց հանդէսն։ Վարժարանն ցնոր տնօրինութիւն արձակուրդ կ՚ընէ։ Կ՚ըսեմք ցնոր տնօրինութիւն, որով հետեւ յայտնի չէ թէ պիտի վերաբացուի՞, և ե՞րբ եւ ի՞նչ պայմաններով։ Երկու հոգաբարձուք որ երեք չորս տարիէ ի վեր ըստ կարողութեան կ՚աշխատէին ու կը հոգային նիւթական մասն, վերջնականապէս հրաժարեցան։ Դանի մ՚ելք չկայ պատրաստ։

—Վեհ. Մկրտիչ Կաթողիկոսն Սսոյ, տեղս Առաջնորդ գտնուած պահուն, երկու հարիւր ոսկւոյ կտակ մ՚ըրած էր տեղւոյս Ազգ. վարժարանին, որոյ տոկոսիք ամեն տարի կը վճարուի կտակակատար Գալուստեան Յ. Էֆ.ի կողմանէ։ Անցեալ կիրակէ, ըստ սովորութեան, յանուն Ս. եկեղեցւոյ ընթերցում տրուեցաւ նոյն կտակագիրն։

—Կը լսեմք թէ գաւառիս Առաջնորդ Գէորգ Սրբազան, որ Կոստինա կը գտնուէր, Ուշագ մեկնած է քիչ ժամանակ կենալու համար։ Փութամք ըսել թէ ապարդիւն մնաց Ն. Սրբազնութեան նկատմամբ ստորագրուած հանրագիրը որ պաշտօնանկութիւնը կը խնդրէր Պատրիարքարանէն։

—Ինչպէս կանխաւ ծանուցած էր, անցեալ շաբաթ վերադարձան զինուորք որք մեկնած էին սատի. յաջորդ օրն ալ զինուորական հրամանատար Օսման փաշա և այլ պաշտօնատարք վերադարձան. Նոյն ժամանումն ողջունեցաւ թնդանօթի արձակմամբ. ամէն կողմ ուրախութեան ցոյցեր. հայ և թուրք վարժարաններէ աշակերտք ընդ առաջ ելած էին, մինչ քաղաքէն դուրս Օշարակ մատուակուեցաւ զինուորաց, երբ հասան կառավարական պաշտօնատան առջեւ։ Զինուորաց վերադարձն ընթացիկ առեւտրոց մեծ ոգեւորութիւն տուեց։

—Ամսոյս 19ին չքեղօրէն տօնուեցաւ տասներորդ տարեդարձ գահակալութեան Օգոստ. Սուլթան Համիտ Կայսեր։ Երեկոյին կառավարութեան պաշտօնատունն ու շրջակայքը լուսազարդեալ էին կանթեղներով. հանդէպ նորին, հրապարակին մէջ հրախաղութիւնք տեղի ունեցան ի ներկայութեան յոքնախուռն ամբոխին և աստիճանաւորաց որք խմբուած էին ի պաշտօնատան։ Ուրախճանութիւնք ու լուսավառութիւնք տեւեցին մինչեւ գիշերուան ժամ երեքուկէս, յորժամ վերջ տրուեցաւ հանդիսին։

—Անցեալ շաբթու Պոլսոյէն հեռագիր մը կը ծանուցանէր թէ կուսակալ Վսեմ. Նազիֆ փաշա ի գաւառս տարեկան պտոյտն ընելու վրայ է։ Երէկ ալ ուրիշ հեռագիր մը կը ծանուցանէր թէ Ն. Վսեմութիւնն արդէն հասած է ի Կոստինա։ Ճոլա օղլու զատէ Շէյխ Մէհմէտ Նուրի փաշա վարչական ժողովոյ անդամոց ոմանց հետ փութաց գնալ մինչեւ ի Կոստինա ընդ առաջ Ն. Վսեմութեան որ քիչ օրէն տեղս կ՚սպասուի. արդէն պատրաստութիւնք կը լինին ընդունելութեան համար։

— Ներքին գործոց նախարարութեան մէկ շրջաբերականն որ հասած է վերջերս, խստիւ կ՚արգելու պաշտօնավարութիւնն այն բժշկաց, դեղագործաց և այլ պապախեաց որք զուրկ են վկայականէ. դարձեալ առիթ կը համարիմք կրկնելու թէ այսքան բազմամարդ քաղաքի մը մէջ միայն մէկ բժիշկ կայ որ սակայն հազիւ կը բաւէ կառավարական ծառայութեան, իսկ ժողովուրդն ստէպ ձեռնունայն կը մնայ տագնապական պարագայից մէջ դիմելով քաղաքապետութեան բժշկին և չկրնալով գտնել. իսկ շրջակայ բազմաթիւ աւանք և գիւղօրէք ամբողջ տարիներ կ՚անցունեն առանց բժշկի երես տեսնելու. և այս կերպով ո՛ գիտէ, քանիներ զոհ կ՚երթան չկրնալով վայելել բժշկական խնամք ու դարման։ Քաղաքին յիսուն հազար հոգւոյ բազմութեան մը միակ բժիշկ և միակ դեղագործ, այն ալ առանց վկայագրի։

—Հանրօգուտ շինութեանց նախարարութեան հրամանին համեմատ, խճուղեաց Յանձնաժողովը խնայողութեան միջոցներ ձեռք կ՚առնու. ըստ այսմ վերջերս երկու Գոնտրոլէօրներ պաշտօնանկ եղան. քննիչ երկրաչափներ Պոլսոյէն ճամբայ ելած են նորաշէն կառուղւոյն քննութեան համար։ Դեռ չգիտցուիր թէ ե՞րբ պիտի վերսկսին աշխատութիւնք։

ՄԻՍԻՈՆԱՐԱՑ ԺՈՂՈՎ Ի ՄԱՐՍՈՒԱՆ

ՄԱՐՍՈՒԱՆ, 17 օգոստ.

Ի բազմաց ծանօթ է թէ Ամերիկայի Միացեալ Նահանգաց մէջ գտնուող Քրիստոսի աշակերտաց ընկերութիւնն յառաջ քան զեօթն տարի Միսիոնար ղրկեց զՊատ. Գ. Ն. Շիշմանեան ի Տաճկաստան, որ իւր բնակութիւնն հաստատեց ի Կ. Պոլիս։

Յետ քան զերեք տարի ղրկեց Միսիօնար զՏր. Կ. Գէորգեան՝ որ իւր բնակութիւնն հաստատեց ի Մարզուան։

Ա. Տարեկան ժողովը գումարեցաւ 1886 յուլիս 25ին ի Մարզուան, որ էր ուրախալից և քաջալերիչ, ապագան ևս յուսալից։

Ժողովը կը կազմէին յիշեալ երկու Միսիօնարներէ և 9 Նուիրակներէ, որք եկեալ էին այլ և այլ քաղաքներէ եւ գիւղերէ. Կ. Պոլսէ, Աղճակինէէ, Զարշամպայէ, Ադապազրէ, Գաբրզայէ, Մարզուանէ, Հաճի գիւղէ, Սեբաստիայէ, Զառայէ, Կիւրինէ։

Այսպէս երեք օր չորս նիստ ունենալով, ժողովս կը բացուէր Ս. Գրոց ընթերցմամբ, յորդորներով, երգօք և աղօթիւք։

Իւրաքանչիւր նուիրակ տեղեկացուց իւր և չուրջը գտնուող եկեղեցեաց վրայով, որ լսել ունկնդրաց հաճելի եւ օգտակար էր, յայտնելով թէ աշակերտք Քրիստոսի 22 տեղ և 249 հոգի կը գտնուին ի Տաճկաստան։

Ժողովս զգաց Աւետարանչի, կրթական վարժարանի մը և կրօնական լրագրի մը պէտքն։

Միսիօնարք յորդորեցին ըսելով. «Դուք եկեղեցիքդ ըստ կարի ձերոյ ջանացէք յառաջ բերել ձեր լումաներով և մեք կը խոստանամք ջանալ զգացեալ պէտքը լեցնել»։ Ժողովս ընդունելով հաճեցաւ յորդոր կարդալ եկեղեցեաց թղթով՝ որք ի մի խմբեն իւրեանց նաքարակերներն հանդերձ հաշուօք եկամտիցն և ծախուց, որ ներկայացուի առաջիկայ Բ. Ժողովոյն որ պիտի գումարի յուլիս 1887 ի Սեբաստիա։

Յորդորելով նաեւ զեկեղեցիս որ իրենց կոչման մէջ հաստատ և հաւատարիմ մնալով, աճին և զարգանան աստուածային շնորհաց, իմաստութեան, գիտութեան, սիրոյ և սրբութեան մէջ յառաջանալով, և ուրիշ քանի մը նիւթոց վրայ երկարօրէն խօսելով, երգօք, ընթերցմամբ Ս. Գրոց, յորդորանօք և աղօթիւք ժողովը վերջացաւ։

Գրագիր
ՅՈՎՀ. ՄԻՆԱՍԵԱՆ

ԹՂԹԱԿՑՈՒԹԻՒՆՔ

«ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի

ԲԱՆՏԱՐԿԵԱԼ ՀԱՅ ՄԸ

ՌՈՒՍԹԸՐ, 8 սեպտ.

Քաղաքիս վաճառականներէ մին իւր ապրանաց մէկ մասը քաղաքիս հրապարակուն Թուրք լրագրոյն յատուկ սենեակներէ միոյն մէջ կը պահէ եղեր առժամանակեայ կերպով։ Խմբագրութեան պատկանող սենեկաց բոլորին բանալիները 14 տարեկան տղու մը յանձնըուած են եղեր երկար ժամանակէ ի վեր։ Պարոն վաճառականը վերջին օրերս կը դիտէ թէ իւր ապրանքներու մեծ մասը միակերպ նուազելու վրայ են, ուստի ոստիկանութեան իմաց կուտայ. սա ալ իւր կողմանէ լրտես մը կը ղրկէ ապրանաց գտնուած տեղւոյն վրայ, ուր գիշեր ժամանակ երկու մանր տղաք կուգան և սենեկի դուռը բանալով ապրանք գողնալու միջոցին կը ձերբակալուին լրտեսին ձեռամբ։ Տղաք հարցաքննուելով կը խոստովանին թէ իրենք իսկ են գողերը և թէ գողցած ապրանքներէն Ֆրոնդ փողոց թիւ 150 Պարոն Յակոբ Մարուտեանի վաճառած են։ Ապրանքները գողցնող վաճառականը, գողցող տղայք, լրտեսը և ոստիկանութիւնն անմիջապէս կ՚երթան յիշեալ խանութպանին կրպակն ուր երբեք հարիւր տոլարի արժողութեամբ գողօն գտնելով կառք մը կը լեցնեն, խանութպանին ձեռքերն ալ գայլ անցընելով կը բանտարկեն։

Պարոն Մարուտեան Քարբերդցի լինելով իւր բարեկամներէ մէկ քանիներու լուր կուտայ պատահած դէպքի մասին, որոնք ամեն ջանք ի գործ դնելով և հինգ հարիւր տոլար պատրաստ դրամ գրաւ դնելով՝ ձերբակալութենէ 18 ժամ վերջ բանտէն հանել կը յաջողին։ Հետեւեալ օր Քարբերդցիք փաստաբան մը կը գտնեն որոյ տուած հրահանգաց համեմատ բանտարկեալը "Նախնական" պիտի արձանագրուէր դատարանին առջեւ, որպէս զի դատը երկարաձգի մինչեւ յառաջիկայ յունվար 1887, բարձրագոյն ատեան ելնելու համար։ Ոստիկանութեան դատաւորը կա՛մ գործին ծանրակշռութեանը կարեւորութիւն չտալով, կա՛մ գթալով բանտարկելոյն վրայ, հինգ հարիւր տոլար կը պահանջէ հայցմէ, որպէս զի մինչեւ յունվար Մարուտեան կարենայ ազատ շրջիլ։ Յիշել հարկ է աստանօր թէ միեւնոյն նստի մէջ միեւնոյն դատաւորն՝ իռլանտացի մը իւր կնոջ ապտակ մը զարկած լինելու յանցանօք մէկ տարի բանտարկելութեան վճիռ ստացած լինելուն դէմ բողոքելուն պատճառաւ, դատաւորը սոյն իռլանտացիէն երկու հազար տոլար գրաւական դրամ պահանջեց մինչեւ յառաջիկայ յունվարի նիստերուն ներկայանալու համար։ Քրէական (գողութիւն) և բարոյական (ապտակ զարնել) յանցանաց մէջ եղած տարբերութիւնք եւ նոցա ստացած վճիռք այնչափ անհամեմատական երեւցած լինել կը թուին քաղաքիս մամլոյ ներկայացուցիչներուն որ վճռոյն հետեւեալ օրը մեծ աղմուկ կը հանեն, էջեր կը գրեն, հայերը կը նախատեն, դատաւորը կը մեղադրեն, անլուր զրպարտութիւններ կ՚ընեն ամենեցուն, պահանջելով թէ Յակոբ Մարուտեանի գրաւականը մինչեւ երկու հազար տոլարի բարձրացուի, որպէս զի հայք կարող չլինին վճարելով փրկել զՄարուտեան և փախցնել զայն քաղաքէս և այս կերպով արդարութիւնն ոտնակոխ ընել։ Ըստ Նահանգիս օրինաց՝ գողօն ստացող անձ մը մէկ տարիէ մինչեւ երկու տարի բանտարկելութեան, նաեւ հարիւր տոլարէ մինչեւ երեք հարիւր տոլար տուգանաց կը դատապարտուի։

Դրամները վաղանդի գնել չհամարձակելուն պատճառաւ, Պ. Մարուտեան այժմ բանտարկուած է և պիտի մնայ ուր որ է մինչեւ յառաջիկայ յունվարի մէջ ստանայ իւր վճիռն և կրէ պատիժը։ Իւր պարագաները, դարձեալ Քարբերդցի հայք, գրաւեցին խանութը, ծախեցին զայն ուրիշ հայու մը և ստացան դրամին։ Իրաց այս վիճակին մէջ խոհեմութիւնը կը պահանջէր հայոց մէջ գտնուող ձեռնհաս անձանց լուռ կենալ՝ որպէս զի հայոց նկատմամբ եղած զրպարտութիւնք թէ «բանտարկեալը փախցնել կ՚ուզեն» ևն., հաստատութիւն չգտնէր. և իրօք ամեն անձինք որ կարող էին խօսիլ ի նպաստ բանտարկելոյն լուռ կեցան, նկատելով թէ օրինաց տրամադրութիւնք անաչառապէս պիտի գործադրուին՝ յօրինակ այլոց։ Բայց եկու տես որ մեր մէջ, յիմար չըսելու համար ըսենք անխոհեմ անձինք միշտ անպակաս են եղած. և ահա ասոնցմէ մին, դարձեալ Քարբերդցի, որ հազիւ չորս հինգ շաբաթէ ի վեր քաղաքս ժամանած եւ գործարանի մը մէջ գործաւորութիւն ընելով կ՚ապրի, անգլիերէն բառգիրքէ մը զանազան բառեր հաւաքելով նամակ մը կը շարադրէ և կ՚ուղղէ զայն լրագրի մը։ Ա. Աստիկեան անուն անձ մ՚է այս և իւր նամակին մէջ կ՚ըսէ, այսինքն ըսել կ՚ուզէ թէ «Մեք հայերս երբեք չպիտի թողումք որ թուրք հպատակ մը ամերիկեան օրինօք դատուի, զի այդ բան համազգային օրինաց դէմ է. ուստի Թրքաց դեսպանին նամակ պիտի գրեմք կամ պատգամաւոր պիտի ղրկեմք որպէս զի գայ և ազատէ իւր հպատակը։» և ասոնց նման այլանդակ խօսքերէ վերջ՝ բրիչը թողլով գրիչը ձեռք առնող Պ. Աստիկեան կը հարցնէ. «Միթէ քրիստոնեայ երկրի մը մէջ ա՞յս կերպ ընդունելութիւն պիտի գտնեմք մեք...», այսինքն ըսել կ՚ուզէ թէ գողօն ապրանք ստանալը քրիստոնեայներու ներելի լինելու է, հաւանաբար այն յուսով եկած է հոս պարոնը։ Ինչ որ է, այս անգամ Բաղէշցի հայ մը, Պ. Մովսէս Բարսեղեան, կը պատասխանէ յիշեալ Քարբերդցիին ըսելով թէ դու լաւ կ՚ընես խելքդ չհասած խնդիրներու չմիջամտելով, թէ մեք հայերս տեղւոյս օրինաց կը հնազանդիմք և մեր մէջ յանցաւորք եթէ կան պէտք է որ ըստ օրինի պատժուին ևն։ Իսկ կը յաւելու Բարսեղեան, եթէ Աստիկեան գիտնականը գոհ չէ երկրի օրէնքներէն, ազատ է մեկնիլ այս տեղէն։ Պ. Բարսեղեանի նամակին դէմ պատասխանել զբաղած է կ՚ըսեն Պ. Աստիկեան երեք օրէ ի վեր, բառգիրք, անգլ. լեզուի բանալի, Օլէնտորֆի քերականութիւն ևն. իրեն օգնութիւն կոչելով։ Սոյն յիմարական վիճաբանութիւնք պատճառ եղան Մարուտեանի գրաւական գումարն 2000ի բարձրացնել, հայոց արգիլել որ տեսութեան չերթան բանտարկելոյն, ընդհանուր հայք [illegible] յորջորջուիլ ևն. և վերջապէս ոստիկանութեան տեսուչն՝ որոյ դէմ մէկ քանի անհասկնալի ամբաստանութիւններ ըրած էր մեր Քարբերդցի Գիտնականը, հայոց դէմ զայրացած է կ՚ըսուի և առիթին կ՚սպասէ պատժել զանոնք իրենց հրապարակական յանդուգն ամբաստանութեանց համար։ Ցաւալի կէտը սա է թէ Պ. Մարուտեան յոյժ գործունեայ անձ մ՚էր, յաջողակ իւր գործոյն մէջ, և ապագային մեծ յոյսեր կուտար. կին մը և չորս զաւակ ունի կ՚ըսեն երկիրը, որոց կարօտութեամբը կը տանջէր միշտ։ Ջերմ միսիոնարեան մ՚էր և կրօնասէր կամ ինչպէս որ բողոքական եղբարք վարժ են ըսել, [illegible] էր, ժողովարաններու մէջ աղօթք կ՚ընէր, քարոզ կուտար, Տէրոջը գործին յաջողութեան ալ կը նպաստէր, Ս. Փրկչեան Հիւանդանոցին ևս նպաստեց. մէկ խօսքով, Պ. Մարուտեան մեր գաւառացի բողոքական եղբարց հարազատ ներկայացուցիչն էր, ամեն տեսակէտով լինելով շահասէր, ճարպիկ և քիչ մ՚ալ թերևս ագահ, յորմէ յառաջ եկաւ սոյն ցաւալի դէպքը։ Իւր ստացած 300 տոլար ապրանաց փոխարէն միայն 3 տոլար վճարած էր տղայոց հետեւեալ կերպով, մէկ երկոտասանեակ բրդեղէն կարմիր միջնաշապիկ 21 սէնդ, նորա վարտիքները նոյն գին, զոյգ մը գուլպայ 5 սէնդի կը գնէր տղոցմէ։ Բոլոր գողօնն էր 17 երկոտասանեակ շապիկ, նոյնչափ վարտիք և 100 զոյգ գուլպայ որոց բոլորին համար ինչպէս որ ըսինք վճարած էր միայն երեք տոլար։

Մ. ԹՕՓՀԱՆԵԼԵԱՆ

ՏՕՔԹԷՕՐ Տ. ՊԱՊԱԵԱՆ

Որ իւրեն մասնաճիւղ ընտրած էր մանկաբարձութիւն և կանանց ծննդական գործարանաց հիւանդութիւններն այս անգամ Փարիզի մէջ ևս բժշկական այս ճիւղին հետեւելով կատարելագործած է իւր արհեստը և այժմ վերադարձած լինելով կը գտնուի ամեն երեքշաբթի, հինգշաբթի և շաբաթ օրերը ժամը 6 էն 8 կամուրջի գլխոյ Բէշիկթաշեան եղբարց դեղարանը։

ԿԱՐԵՒՈՐ ԱԶԴ

Բուլկէրի Երկաթուղեաց 100ֆ. վիճակահանութիւնն այս անգամ Արքունի Փոխերանոցին մէջ հրապարակաւ պիտի քաշուի ըստ Եւրոպացւոց Հոկտեմբեր 1ին (20 սեպտ. ըստ Ցունաց)։ Ամբողջ պարգեւ ստացող մէն մի տոմսը 5 գրշի կը պարտի դրամատունս. նաև հանրածանօթ մեծ պարգեւներ ունեցող Պրըմիւմներ 4ը կարգն ըստ Ցունաց սեպտ. 15ին ու 16ին ու Համպուրկի 6ը կարգինը նոյնպէս սեպտ. 17ին ու 18ին պիտի քաշուին։

Պրըմիւմներ 18ը 64 ու Համպուրկի 18ըը 75 գրուշ ոսկիով. նաեւ ամեն տեսակ եւրոպական արժեթղթերու առուծախն ու եւրոպական պարգեւաւոր արժեթղթերուն սկզբէն մինչեւ վերջին քաշուած վիճակահանութեանց թիւերը պաշտօնական ցուցակներն քննելով շահած գումարներնին անմիջապէս կը վճարուին։ Գաւառներէ փոխարժէքնին միասեղ խրկուած յանձնարարութիւններն անմիջապէս կը գործադրուին։

Դիմել ի Ղալաթիա Բօմխիօն խանի դիմացը թիւ 9, առ

Դ. Փ. ՁՕՐՈՒՐԵԱՆ

ԱԶԴ

Կը ծանուցուի հասարակութեան թէ սեպտ. 30 ին հինգշաբթի օր տեղի պիտի ունենայ Բուլկէրի երկաթուղեաց արժեթղթոց վիճակահանութիւնը։

500 թիւեր պիտի շահին հետեւեալ կերպիւ

ՄԵԾ ԲԱԺԻՆ	300,000 ֆրանք
1 Բաժին	25,000 »
2 »	10,000 »
6 »	2,000 »
12 »	1,250 »
28 »	1,000 »
450 »	400 »

Դրամատունս կը վաճառէ բուն արժեթղթեր Պորսայի գնով ինչպէս և բաժիններ որք իրաւունք ունին շահուց մէկ հինգերորդին հետեւեալ կերպիւ.

100 թիւ	150 գրուշի
50 »	75 »
25 »	37½ »
10 »	15 »
5 »	7½ »

Շահուց ամբողջութեան իրաւունք ունեցող մէկ տոմսին գինն է 7½, կէսինը 5 եւ քառորդինը 3։

Այն անձինք որ կ՚ուզեն այս տոմսերէն գնել իրենց բաղդը փորձելու համար, պարտին ժամանակին դիմել դրամատունս։ Գաւառներէն եկած պատուէրներուն հետ պէտք է ղրկել նաեւ փոխարժէքը դրամով, պանքանօթով, [illegible], չէքով, նամակադրոշմով ևն։

Դիմել առ Ժ. Տ. ՄԱՆԷԹԹՈՅ
Ղալաթիա, Գոմխիօն խան թիւ. 28

ՏՕՔԹԷՕՐ ՃԻՎԱՆԵԱՆ, որ Փարիզի մէջ իւր ուսումն աւարտած և վկայականն ստանալէ յետոյ Կ. Պոլիս վերադարձած է, կը գտնուի ի Թօփհանէ Թրամվէյի կայարանին դէմ 339 թիւ դեղարանն, ուր հիւանդներ կ՚ընդունի երկուշաբթի, չորեքշաբթի և ուրբաթ օրերն ժամը 5 էն 10։ Տօքթէօր Ճիվանեան մասնաւորապէս կը զբաղի զգայարանաց վերաբերեալ ինչպէս նաեւ յիմարական հիւանդութիւններն։

ԾԱՆՈՒՑՈՒՄ

Պատ. Կարապետ Գաբրիէլեան կը քարոզէ կիւրակէ օրերը կէս օրէն մէկ ժամ յառաջ Ֆրանսիզ Մէմորիէլ սրահն, Անգլիական Թղթատարատան դիմացն ի Ղալաթիա։

Յիշեալ Պատուելին մտադիր է իւր պաշտաման մէջ ըստ պատշաճի գործածել Հայաստանեայց Ս. Եկեղեցւոյ աղօթագրքին մէջէն հոգեշարժ աղօթքներ ու երգեր ինչպէս նաև Նիկիական Հանգանակը։

ԱՐՏԱՍՈՎՈՐ ՄԵԾ ՎԱՃԱՌՈՒՄ

Օ ՖԱՊՈՒՔ ՌԵԻՒՆԻ

350—ԲԵՐԱՅԻ ՄԵԾ ՓՈՂՈՑ—350

[illegible]

[illegible] տարիք, հասարակիս իրենց սկզբան որ է իրենց ապրանաց մթերքը վերանորոգել ամեն եղանակին, որոշած են ծանր զոհողութիւններ ընել, կազմակերպելով [illegible] մը, գնորդաց համար յոյժ նպաստաւոր պայմաններով։ Ուստի փութան են ամեն թէ ոք պիտի փութայ առիթէն օգուտ քաղելով [illegible] գնելով գնումներ ընել, ինչպէս արդէն կարելի է մօտէն հաստատել։

Ահաւասիկ ի վաճառ հանուած ապրանքները.

Ամեն տեսակ Բրդեղէնք, Մետաքսեղէնք, Թաւիշք, կապաստաց համար Բանուածք, Մաստիքոլ, վարագուրաց համար Ժանեակք, Շալիկք, Ձեռնմելեղէնք, Գուլպայք և Կօշիկք, Բրդեղէն Բաճկոնակք, Հովանոցք, Ձեռնոցք, Թաշկինակք, Փողպատք և հազար ուրիշ նիւթեր Արանց, Կանանց եւ Տղայոց համար։

ԱՐՏԱՍՈՎՈՐ ԱՌԻԹ

Կտեր «[illegible]» [illegible] տեսակ 45 գրշէն 35 ի իջած։

Զ[illegible] [illegible] 6 գրշէն 3¾ ի

Մե[illegible] [illegible] 5½ գրշէն 3¾ ի։

Ա[illegible] կտոր (լայն 150 սմթ.) 6ը 4ի։

Կ[illegible] [illegible] կէս գնով։

Թ[illegible] [illegible] արանց համար սկսեալ 7 գրշէն։

Ը[illegible] [illegible], 15 գրշնոցէն։

Ժ[illegible] [illegible], 25 գրշի։

Ա[illegible] կտոր 24 եարտանոց թօփն 30 գրշէն սկսեալ։

«[illegible]» [illegible], 2 գրշէն սկսեալ։

Հ[illegible] [illegible], Ժ[illegible], Ժ[illegible]։

ՈՐՈՇԵԱԼ ԳԻՆ։ ԿԱՆԽԻԿ ՎԱՃԱՌՈՒՄ

Վաճառումն սկսած է օգոստոս 2 երկուշաբթի օրէն։ 14—15

ԻԼԱՆ

ՊԱՊԸ ՍԸՐԱՍՔԸՐԻ

Շամ չէրիֆ վէ միւլհագաթը իչուն պին իւչ եիւզ իքի սէնէսի թէշրինի սանիսի իպթիտասընտան իթիպարէն պիր սէնէլիք օլարագ միւպայեասը մէվգուլ մինագասատա պուլունան պէչէտի գէյթէն խալընը պէհէր գըյէսի պէշ գրուշա մահալլինճէ թալիպի էօհտէսինտէ օլըողընտան իթասընա թալիպ օլանլարըն լէվազըմաթը ուտումիյէ տաիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

10 էյլուլ 1886

2—3

ԻԼԱՆ

ՊԱՊԸ ՍԸՐԱՍՔԸՐԻ

Նիզամիյէ Թահնիյէ խտրէսի հասըլաթընտան եիւզ պին գըյէ ինճէ վէ օն միլտար գալըն քի ճէմ'ան ֆիրուխթ օլունաճագ իքի եիւզ պին գըյէ քէփէկին իշպու բուլունան օն պէշինճի բազար իրթէսի կիւնի պիլ միւզայէտէ գարարը գաթիսի վէրիլէճէկինտէն իշթիրայա թալիպ օլանլարըն լէվազըմաթը ուտումիյէ տաիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

10 էյլուլ 1886

2—3

ԻԼԱՆ

ՊԱՊԸ ՍԸՐԱՍՔԸՐԻ

Սիւլէ գարաման վէ սիւլամը գըվըրճըգ գօյունը թուլասը ատէտ օթուզ պին, պիր պիրի իւզէրինէ պէշէր իւչ գուրուշ ճի փարայ.

Եէրլի գըրգըմը քէչի գըլը ճէտէր գըյէ թօգուզ պին, պէհէր գըյէսի ճէ... պէշ պուչուգ գուրուշ։

Պէյգօզ տապաղհանէսի իլէ մուլթազիմ ֆապրիգադա մէվճուտ պուլունան [illegible] [illegible] մինագասայա գօնուլմուշ օլմագլա թալիպ օլանլարըն լէվազըմաթը ուտումիյէ տաիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

1 էյլուլ 1886

3—3

ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՆՈՐԹՀ ԲՐԻԹԻՇ ԷՆՏ ՄԵՐՔԸՆԹԱՅԼ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 5,591,956
ՀԱՍՈՅԹ 1884 ՏԱՐՒՈՅ 1,718,462

ՆՈՐԹՀԸՐԸՆ ԷՇՈՒՐԸՆՍ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 2,993,181
ՀԱՍՈՅԹ 1884 ՏԱՐՒՈՅ 828,858

Ընկերութիւնքս Պոլսոյ մէջ ունեցած Միացեալ Գործակալութեան միջոցաւ հրդեհի դէմ ամէն կարգի վտանգաւոր ապահովագրութիւններ ի գործ կը դնեն չափաւոր գնով, և իրենց ցոյց տուած դրամական երաշխաւորութեամբ մեծ գումարներ ապահովագրողաց կրնան վստահաբար զիրենք ներկայացնել. նաև իբր ապացոյց իրենց հաստատութեան, միայն հրդեհի ճիւղին համար մինչև ցարդ տուած վնասնին 11,000,000 Անգլիական Ոսկին կ'անցնի։

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՄԱՐԻԹԱՅՄ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 500,000 ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ Անգլ. Ոսկի 120,000

Ընկերութիւնս կ'ապահովագրէ շոգենաւուց և առագաստանաւուց մէջի ապրանքներն և դրամարկղներն խիստ օգտակար պայմանաւ։ Գնոց և այլոց վրայ տեղեկութիւն առնուլ ուզողք կը հրաւիրուին դիմել Ղալաթիա Գոմիսիոն խանի անկիւնն երկաթէ կամրջին վրայ նայող սենեակն, առ **ԳԱՌՆԻԿ Յ. ՍԵՐՈԲԵԱՆ** Գործակալ Կ. Պոլսոյ վերոյիշեալ երեք Ընկերութեանց։

ԽԱՅԾՂԱՆՑ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԹԵԱՆՑ

Ամենէն լաւն, ամենէն առողջարարն, ամենէն աժանն է

ԳԵՂԱԳՈՐԾ Ն. ԹԷՕՏՈՐԻՏԷՍԻ

ՊԱԼՍԱՄԱԿԱՆ ԽԱՅԾՂԱՆԸ

Այս հեղուկը կը պարունակէ խայծղանի և Թօլ ըը ծառի ամեն ոյժը և լուծելի տարրերը։ 1873 էն ի վեր նշանաւոր բժիշկներէ կը յանձնարարուի կուրծքի, կոկորդի և միզային ճանապարհաց հիւանդութեանց համար։ ՅԱՐԱՏԵՒ ՅԱՋՈՂՈՒԹԻՒՆ, նոյն իսկ ի պարագային յորում ամենաբուժական ուրիշ միջոցներ ի դերեւ ելած են։

Գործածութեան եղանակ

Կուրծքի, կոկորդի և միզային ճանապարհաց հիւանդութիւնք	Մէկ գաւաթ ջրի մէջ մէկ խահուէի կամ ապուրի դգալ	Խմել անօթի եղած ժամանակ կամ ճաշած ատեն
Որքին, եռք	Ջուր կամ խառն	Դուրսէն գործածել
Սպիտակ հոսմունք	Ջուր կամ խառն	Ներարկութեամբ
Շնչափողք	Շոգիով տաքցած	Ծխելով կամ փոշիացնելով

Ընդհ. կեդրոնատեղի՝ Կեդր. դեղարան Ն. Թէօտորիտէս, Բերայի Մեծ Փողոց 244։

Կը գտնուի նաև Կալաթա, Գասթորիտէսի դեղարանը. Պոլիս, Գասապեան դեղարանը։

ԿԵԱՆՔ, ԱՃՈՒՄՆ և ԳԵՂ ՄԱԶԵՐՈՒ։

ՄԷԼՐՈԶ

ՄԱԶԵՐՈՒ ՄԷԿ ՀԱՏԻԿ ՆՈՐՈԳԻՉ

Իրապէս իրենց առջի թարմ գոյնին կը դարձունէ ճերմկած կամ գունաթափ մազերը. Կը դադրեցունէ անոնց թափիլը. Կը մաքրէ գլուխը, կը վերջացունէ թեփը, ու մազերուն նոր կեանք, աճում, փայլ ու գեղեցկութիւն կուտայ։

Կը վաճառուի երկու չափով՝ մեծ շիշերու մէջ։

Գլխաւոր մթերանոցը Լոնտոն է (114 and 116, Southampton Row). Նոյնպէս Բարիզ ու Նիւ Եորք։

Կը գտնուի Ն. և Ժ. Գանդիւք եղբարց բրիտանական դեղարանն, Բերա, Մեծ փողոց. Էտմընտ Գարուանա, Անգլիական մթերանոց, Եիւքսէք Գալտըրըմ. և Իգլիտոր Լագանտէլլա, 433, Բերա Մեծ փողոց։

CAISSE GÉNÉRALE D'ÉPARGNE ET DE CRÉDIT

Գնում և վաճառում ամեն տեսակ արժէթղթոց

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՍՆՏՈՒԿ ԽՆԱՅՈՂՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ՎԱՐԿԻ

Գանձում ամեն տեսակ կտրօններու

Կեդրոնատեղի 116, հրապարակ Լաֆայէթ, Բարիզ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 1,000,000 ՖՐԱՆԳ

Կանխիկ և «ապառիկ» վաճառում ֆրանսական բաժնևոր պարտաթղթոց—Վիլ տը Բարի 3 % փոխառութիւն 1868 ի, 69 ի, 71 ի, 75 ի, 76 ի (4 %), Գրետի ֆոնսիէ տը Ֆրանս 1853 (3 %) Գոմիւնալ 1860, 79, 80, Ֆոնսիէռ 1877, 79, Պոնք Էքսբօզիսիօն 1880, Վիլ տը Լիոն 1880, Լիլ 1860, Ամիէն 1881, 1/4 Վիլ տը Բարի 1871, 1/5 Գոմիւնալ 1860, 1/10 Ֆոնսիէռ 1883 ևլն. ևլն։ Վիճակահանութիւնք տեղի կ'ունենան ամեն ամիս և գլխաւոր բաժիններն են 5,000, 10,000, 25,000, 30,000, 40,000, 50,000, 100,000 և 200,000 ֆրանք։

ԽՆԱՅՈՂՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ՎԱՐԿԻ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՍՆՏՈՒԿՆ կը վաճառէ այս ամեն արժէթղթերն ի փոխարէն ամսական 5, 10 և 20 ֆրանքի. Գնողն «անմիջապէս կ'առնայ իւր պարտաթղթոց թիւերն» և իրաւունք կ'ունենայ թէ՛ վիճակահանութեանց և թէ՛ տոկոսի կտրօններուն, «իբր թէ ամբողջովին վճարած ըլլար գումարը»։ Ամսական ստացագրերը կը ներկայացուին գնողաց ցոյց տուած բնակարանը։

Ստորագրելու համար, դիմել առ ԱՊՏՈՒԼԼԱՀ ՆԱՍԻ ԷՖ., ընդհանուր ներկայացուցիչ բովանդակ Թուրքիոյ համար. Գրասենեակ թիւ 4, Պահչէ-Գաբու, Կ. Պոլիս։

Գործակալութեանց և ստորագրութեանց խնդիրք Թուրքիոյ գլխաւոր քաղաքներէ՝ ղրկուելու են նմանապէս առ Ա. Նասի էֆէնտի։

Գործակալատարք

- Պ. Յ. Գ. Քէլէկեան, Քոնիա
- Պ. Ա. Պէրպէրօղլու, Այտընը-Գործակատար
- Պ. Յովսէփ Պ. Գալէմեան, ի Պրուսա
- Պ. Միհրան Մօրաթեան, ի Զմիր և շրջակայքը
- Պ. Ն. Կոստօփօլօ, ի Սելանիկ
- Պ. Նաճիպ Անժէլ, ի Դամասկոս՝ Սուրիոյ համար
- Պ. Յովհաննէս Նահապետեան, ի Կէլիպօլու

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ Հ. ԼԱՆԺ

24, Բէրչէմպէ փողոց, Ղալաթիա

ԽՈՀԱՆՈՑԻ ԳՈՐԾԻՆԵՐ

(Պղնձէ, Ձուլածոյ և Թիթեղէ երկաթէ)

ԽՈՀԱՆՈՑԻ ՋՄԻՆԵՐ

ԲԵԴՐՈԼՈՎ ՏԱՔՑՈՂ ՎԱՌԱՐԱՆՆԵՐ

Քրիստոֆլէ ամերիկեան գործեր

ԴԱՆԱԿՆԵՐ

ԱՐՑԷ ՊՂՆՁԻ ԿԱՀԵՐ

Զրհանք
Հրշէջ դիւրատար
մեքենայներ

Ոռոգութեան
Գործիներ Այգիներ
շատրուաններ

ԵՐԿԱԹԵԱՅ ՄԱՆՐ ԳՈՐԾԻՔ

ՇԻՆՈՒԱԾԱՆԻՒԹՔ

Տանտանոցք-Կշռորդք-Ցորենի կշռորդ

Սառուցի գործիներ —
Սառցամաններ
Սառուցեալ ըմպելեաց գործիներ
Գինւոյ մառաններ

Տուփ.—
Լոգարան
Լուացս
Ցուրակներ —
Խցադիր մեքենայ

32, Մահմուտիէ փողոց, Ղալաթիա

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ Հ. ԼԱՆԺ

ՏԻԵԶԵՐԱԿԱՆ ԹՂԹԱՎԱՃԱՌԱՆՈՑ

ՄԵԾ ՄԹԵՐԱՆՈՑ

ԱՄԵՆ ՏԵՍԱԿ ԹՈՒՂԹԵՐՈՒ

ԳՐԱՍԵՆԵԿԻ ԱՌԱՐԿԱՅԻՑ

ևն ևն ևն

Գործարանի վաճառականութեան պայմաններով

ՍԻԿԱՐԷԹԻ ԹՈՒՂԹ

ԳԱԼՈՓ

Ֆրանսական արտադրութիւնք և ամենքն ալ ընտիր

ԳԻՆԵՐՆ ՅՈՅԺ ՉԱՓԱՒՈՐ

Մեծաքանակ և փոքրաքանակ վաճառումներ

Գաւառական յանձնարարութիւնք

Սուլթան Համամ Ֆընտըքլեան խան, թիւ 4 և թիւ 27 ու 28 Չարշըլը խան, ՊՈԼԻՍ։

ԿԱԼԶԻ ՄԻՋԱՏԱՍՊԱՆ ՓՈՇԻՆ

ԱՄԵՆԱԶԴՈՒ ԴԵՂ ՄԸ Մլուկներու, Լուերու, Ոջիլներու, Ճանճերու, Մժեղներու, Մրջիւններու, Թրթուրներու, Ցորենի որդերու ևն դէմ։

Քիլօն կը ծախուի 12 Ֆրանք. Թղթատարութեան միջոցաւ, 100 կրամն 1.95 Ֆր. է։—Դիմելու է առ Է. ԿԱԼԶԻ, 71, Գուռ տ'Էրպուվիլ, Լիոն։

Արևելից համար ներկայացուցիչն է Դեղագործական Մթերանոցն, Ղալաթիոյ Մեծ Փողոց, 35, Կ. Պոլիս։

ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ

Ծովային, գետային և ցամաքային ապահովութեան

12 և 13, Չինիլի խան, Պոլիս

Ստորագրեալք, ԹԻՒԼՊԵՆՏՃԵԱՆ և ԿՈՒ, պատիւ ունին ծանուցանել թէ Ընդհանուր Գործակալատար անուանուած են Մանհայմի ՌԷԱՍԻՒՐԱՆՍ ՄԱՐԻԹԻՄ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ։

Compagnie de Ré-Assurances Maritimes de Mannheim

Այս ընկերութիւն, Պայմանագրութեամբ հաստատապէս կապուած լինելով ծովային ապահովագրութեանց ուրիշ ընկերութեան մը հետ, որ ընկերային միացեալ դրամագլուխ մը

	Ֆր. 15,000,000
Դրամագլուխ շրջաբերութեան հանուած	7,500,000
Պահեստի դրամագլուխ	775,000
Պահեստ ստանձնեալ վտանգներու և չվճարուած վնասուց համար	1,750,000

Ուրեմն, Մանհայմի Ռէասիւրանս Մարիթիմ Ընկերութիւնն, ամեն երաշխաւորութիւն կ'ընծայէ շոգենաւով, առագաստանաւով, երկաթուղով ևն ներածեալ կամ արտածեալ ապրանաց ապահովագրութեան համար։

Ընկերութիւնն նաև մասնակից է «ԱՐԺԷԹ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՄԻՈՒԹԵԱՆ»

Union pour l'Assurance de Valeurs

և հինգ ընկերութեանց համերաշխութեան ներքև, որք 30,500,000 Ֆրանքի դրամագլուխ մ'ունին, յանձն կ'առնու ապահովագրել ամեն տեսակ արժէք, արժէթուղթ, կտրօն, պանքաթղթ, գոհարեղէն ևն, որք կը ղրկուին թղթատարութեան և սուրհանդակաց միջոցաւ։

Այս ընկերակցութիւնները կազմող ընկերութեանց անուանքն տպագրեալ են ապահովագրութեան մուրհակաց վրայ։

Ընկերութեան Վարչական խորհրդոյ անդամք են.

- Թ. Էրքհարտ, նախագահ Վարիք հօէ նական Պանքային
- Ֆ. Էնկէլհարդ, նախագահ
- Շ. Ֆունք, տնօրէն Վարիկ հօէն. Պանք
- Ս. Հարդենսըն, հիւպատոս Հոլանտայի
- Տր. Ֆ. Հէնըդ, տնօրէն հաէն Գրաւի Պանք.
- Շարլ Բոյս, հիւպատոս
- Ֆ. Սիբիս, երեսփ. Գերմ. դեր-նախագահ.
- Տր. Ք. Շըրօտըր, նախագահ Վիւրթեմպէրկի Ֆէրայնս Պանքային

Աւելի ընդարձակ տեղեկութեանց համար դիմել Գործակալութեան դրասենեակը։ Պայմաններն և գներն յոյժ չափաւոր են։

Գոմիւէր-Լիւքէմպուրկ, Հ. Օպէն, փորձագէտ Վերիդասի ծովային գործոց գրասենեակն, Մէհմէտ Ալի բաշա խան, 2, Կալաթա։

Ընդհանուր գործակալներ
Մ. ԹԻՒԼՊԵՆՏՃԵԱՆ և ԿՈՒ

ԱՆԱՍՆԱԲՈՅԺ ՄԻՆԱՍ ԷՄԻՐԵԱՆ

Ձիերու, կովերու և շանց հիւանդութիւնները կը դարմանէ և առ ու ծախի ատեն նոյն կենդանեաց առողջ կամ հիւանդ ըլլալնին հասկնալ ուզողները կը գոհացնէ։ Պէտք է դիմել Պոլիս Պահչէ-Գաբու Մէրհամէթճեան էֆէնտիի դեղարանը, կամ իր բնակարանը Իւսկիւտար Պաղլարպաշի Ա. [illegible] փողոց թիւ 24։

ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԻՒՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ

Ընդ մէջ Անգլիոյ, Կ. Պոլսոյ և Օտեսայի

ԹՈՎՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ ՈՐԴԻՔ ԵՒ ԸՆԿ.

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնօ
Ալպանօ	2,000	Լէանտրօ	4,500
Անճելօ	3,000	Մարէնկօ	4.300
Արկօ	1,300	Մարսալա	2,500
Պասսանօ	3,500	Միլօ	2,000
Պորօտինօ	2,200	Նէրօ	2,000
Պրավօ	2,000	Օթէլլօ	5,000
Գէյրօ	2,600	Օրլանտօ	3,000
Գալիփսօ	2,500	Օտրանտօ	4,500
Գամէօ	2,100	Օտտօ	2,000
Գաթօ	2,000	Բասիֆիք	1,200
Գօմօ	2,700	Բալէրմօ	3,200
Տիտօ	2,500	Բատգէր	1,700
Տօմինօ	1,800	Քիտօ	2,800
Էրաթօ	2,600	Րիալթօ	4,400
Տրագօ	2,600	Րինալտօ	3,200
Ֆալքօն	800	Րօլլօ	3,000
Ֆիտօ	1,700	Րօմանօ	5,500
Ֆլամինկօ	1,600	Րօմէօ	3,500
Կալիլէօ	5,500	Սալէրնօ	4,000
Կիգանօ	2,200	Սաֆօ	2,000
Կօզօ	1,800	Սիլվիօ	2,000
Կրոտօ	2,200	Սօրէնթօ	4,300
Հանկօ		Թասսօ	1,200
Հէրօ	2,000	Թ. Ուիլսըն	3,000
Հիտալկօ	3,000	Թինկէր	1,300
Հումպէր	1,200	Թօլէտօ	2,800
Ճիէօ	2,300	Քանտօ	3,600
Քէլօ	2,000	Եէտօ	1600
Քօլօ	2,200	Զէպրա	3,000
Լէօ	2,000	Զէնօ	41,0

Օրէլօ շոգենաւը, ընդհանուր վաճառքով Հըլէն մեկնած է ամսոյս 13ին և Հոկտ. 1 ին ասոր կ'սպասուի։

Ուղեւորներու համար ամեն դիւրութիւն կ'ընծայուի

Աւելի մանրամասնութեանց համար դիմել առ **ՖՐԷՏԷՐԻՔ ՀՈՒԼՏ ԵՒ ԸՆԿ.**

Գործակալք
Թիւ 17-18, Քիւչիւք Միլլէթ
խան Ղալաթիա

514

ՓԱՓԱՅԱՆԻ

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Լիվրբուլի, Միջերկրականի և Օտեսայի միջև կանոնաւորապէս բանող

Անուանք	Թոնոյ	Նաւապետ
[illegible]	3,000	[illegible]
[illegible]	2,500	[illegible]
[illegible]	2,500	[illegible]
[illegible]	2,500	[illegible]
[illegible]	,500	[illegible]
[illegible]	2,800	[illegible]

Ընկերութիւնն օրինաւոր գներով փոխադրութիւն կ'ընդունի Արևմտեան երկիրներու և Ամերիկայի համար։

Ամեն դիւրութիւն և հանգստութիւն կը տրուի ճամբորդաց։

Դիմել առ ԳԻՆԻՒԼ ԲԱՐՈՆ ԵՒ ԸՆԿ.
513 Գործակալք

ՄՈՍ

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Լիվրբուլի և Միջերկրականի միջև բանող շոգենաւք.

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ֆարաօն	4200	Սֆինքս	3000
Ֆիլէ	4000	Օսիրիս	3000
Օսմանլի	4000	Նեֆերտի	3000
Մեմֆիս	3250	Բերթօ	3000
Եգիպտ	3250	Լօգիա	800
Մակեդոնիա	3250	Օլինտա	800
Մարիոթի	3250	Սեթի	700

Օսիրիս շոգենաւը, նաւապետ Բօլ, ամսոյս 16/28 ին Լիվրբուլէն ասոր կ'սպասուի ընդհանուր վաճառքով։

Դիմել առ Ժ. Թ. ՈՒԻԹՈԼ և ԸՆԿ.
Մէյտանճըգ փողոց,
Ուիթոլի խան
ՃԷՅՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ.
515 31, Ճէյմս Սթրիթ, Լիվրբուլ

ՍԻՆԿԵՐԻ

ՃՇՄԱՐԻՏ ԿԱՐԻ ՄԵՔԵՆԱՅՆԵՐԸ

Կը գտնուին միմիայն ի Պոլիս, Մահմուտ բաշա, 90,—ի Կալաթա Կլավանի խան, 2,—ի Բերա, Կալաթա Սէրայի դիմաց։

Ժ. ՆԻԷՏԼԻՆԿԵՐ

Վճարման դիւրութիւն
Զգուշանալ կեղծերէն։

ՔԻՒՆԱՐՏ

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Այս ամէն տասն օրը անգամ մը կը բանին Լիվրբուլի և Միջերկրականի միջև.

Ուղեւորք և ապրանք կ'ընդունին Նիւ-Եորքի, Պոստոնի, և Միացեալ Նահանգաց ու Գանատայի ամեն կողմերուն համար, նմանապէս Հավրի, Ռուէնի, Բարիզի, Լոնտոնի, Կլասկովի, Մանչէսթրի, Պրատֆորտի ևն ևն համար։

Ուղեւորաց համար ամեն դիւրութիւն կ'ընծայուի։

Ամեն շոգենաւու մէջ կայ կին ծառայ մը

Ընկերութեան շոգենաւերը նշանաւոր հանդիսացած են իրենց հաստատութեամբ և կանոնաւորութեամբ։

Գործակալատար ԹՈՄԱՍ Զ. ՃՈՒԻ
Թիւ 1 Խեչիւք Հալի
511 փաշա խան Ղալաթիա

ԻՒՆԱՒՍԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՅՆԱԿԱՆ ԵՒ ՄԱՐՈՔԵԱՆ

Ն. ԲՕՔԼ ԵՒ ԸՆԿ.

Մարսիլիայի և Բաթումի միջև կանոնաւորապէս բանող

Սամսոն, Տրապիզոն և Բաթում երթալիք յառաջիկայ շոգենաւն է Անատոլ որ սեպտեմբեր 23ին Մարսիլիայէն և սեպտեմբեր 29 ին Կ. Պոլսէն պիտի մեկնի։

Մարսիլիա երթալիք յառաջիկայ շոգենաւն է Մինկրէլ որ պիտի մեկնի սեպտ. 27ին։

Ուղեւորներու և ապրանքներու ընդունելութիւն

Նաւարկէքի, ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար

Դիմել առ գործակալատարն
ԹԻՆԻՈԹԻ ԲԸՊՈՒԼ
Թիւ 17-18 Քիւչիւք Միլլէթ
514 Մահմուտիէ փողոց, Թիւ 141

ՖՐԷՏ. ԼԷՅԼԱՆՏ

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

որ կանոնաւորապէս կը բանին Լիվրբուլի և Արևելից միջև.

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնօ
Ալճէրիան	2500	Ֆավօնեան	3700
Ալպանիան	2500	Ֆլամինեան	3700
Անտալուզեան	2500	Ֆլավեան	3700
Աթենեան	2500	Իպէրիան	5500
Արգէնթինեան	3700	Իլիրիան	5500
Պալէարիան	6000	Իստրիան	5500
Պուլկարիան	6000	Լեսպիան	2200
Քասթէլեան	800	Լիկուրեան	2500
Սարդինեան	2000	Լիգոն	800
Տուրայ	700	Օպորթօ	700
Էճիպշըն	3700	Բերսիան	3800
Ֆապիան	3700	Վալէնսիան	6800
Ֆալէրնիան	3700	Վիրճինեան	6800

Բերսեան շոգենաւը, նաւապետ Մաք Քօնբէյ, Լիվրբուլէն ասոր հասաւ ընդհանուր վաճառքով։

Ուղեւորներու համար ամեն դիւրութիւն

Աւելի մանրամասնութեանց համար դիմել առ ԷՏՈՒԱՐՏ ԼԱՖՕՆԹԷՆ
Գործակալ
Թիւ 34, 35, 36, Եէնի
Միլլէթ խան, Ղալաթիա.

Նաւատէրք, Պարոնայք Ֆրէտ, Լէյլանտ և ընկ. Լիվրբուլ

Գործակալութիւնք

Կ. Պոլիս, Էտուարտ Լաֆոնթէն.
Ճիպրալթար, Պ. Գ. Քարվըր եղբարք
Աղեքսանդրիա, Կ. Լ. Հաչման և ընկ.
Մալթա, Ա. Քամիլլէրի.
Շիրա, Ա. Մ. Մավրօկորտաթօ.
Զմիւռնիա, Պ. Ուիթհոլ և ընկ.
512

ՏԱՍՆ ՏԱՐՈՒԱՆ ՅԱՋՈՂՈՒԹԻՒՆ

ՄԻՋԱՏԱՍՊԱՆ ԵՒ ԱՆՈՒՇԱՀՈՏ

ՃՇՄԱՐԻՏ ՓՈՇԻ

Սենեկաց եւ զգեստուց համար

Ա. ՄԻՒԼԱԴՈՎԻՉ

Ի Սպալէթօ (Դալմաթիա)

Կեդրոնատեղի ի Կալաթա, Սոմ-Հանէ Լոյտ խան, 2։

Արտօնատէր Ս. ՏԱՄԱՏԵԱՆ
ՏՕՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՅ

ԵՐԿԱՆԱՔԱՐ առաջին կարգի և զուտ պողպատ. կրելով ՍԻՏՆԷՅ ՆՕՈՒԻԼ նշանը։

ԿՃԻՆԷ ՓՈԿԵՐ ամեն մեծութեամբ, մեքենայներու համար։

ՈՒԷՍԹԸՆԻ ճէզ մեքենայից համար։

ՄԱՀՃԱԿԱԼՔ երկաթէ և արոյրէ։

ՄՈՄՈՒԼՔ ընդօրինակութեան։

Զանազան տեսակ ԴԱՐԲՆԵՑԱՅ առարկայք։

Անգլիական ԹԱՆԱՔ տպագրատանց համար։

ՍԻՏՆԷՅ ՆՕՈՒԻԼ ԵՒ ԸՆԿ.

Վաճառական և ընդհանուր գործակալ

ՅԱՆՁՆԱՌԱՏԱՐՈՒԹԵԱՆ

Գէորգ պէյ խան, Եիւքսէք Գալտըրըմ

Ղալաթիա, Կ. ՊՈԼԻՍ

Միակ կեդրոնատեղի

ՄԻԼՆԸՐԻ ԴՐԱՄԱՐԿՂԱՑ

Որոնք կը պահպանեն կրակէ և խուզարկման

Գնողաց համոզման համար մեր վաճառատանց մէջ կը գտնուին վկայագրեր աշխարհի մէջ եղած փորձերու ապացոյցներ։

ԲԱՑՔԻ ԱՐԾԱԹԵՂԷՆՔ

Անգլիոյ հռչակաւոր գործարանին

ՃՕՆ ՆԷՕՒԷԼ ԵՒ ՈՐԴԻՔ

ԱԾԵԼԻՔ, ՍԿՐԱՏՔ ԵՒ ՁՄԵԼԻՔ

Նոյն վաճառատան

ԲԵԴՐՈԼԻ ԼԱՄԲԱՐՆԵՐ

Նոր կատարելագործութեամբ շինուած, երկու լոյսով

Վաճառատունս յանձնարարողներուն կ'ընդունի ամեն տեսակ ապրանքներ ապսպրել։

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՔ

ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԻՒՆ ԸՆԴ ՄԷՋ Կ. ՊՈԼՍՈՅ ԵՒ ՔԻՒՉԻՒՔ-ՉԷՔՄԷՃԷԻ

Սկսեալ ի 1 Ապրիլ (Ն. Տ.) 1886, մինչեւ նոր տնօրինութիւն

Կ. ՊՈԼՍԷՆ ՔԻՒՉԻՒՔ-ՉԷՔՄԷՃԷ

ԹՈՒԱՀԱՄԱՐ ԿԱՌԱԽՄԲՈՑ

	4	6	8	2	10	12	14	16	18	20	22	24	26	28	30	32	34	36	38	40	42	44	46	48		
	Առաւօտ												Իրիկուն													
	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.
Կ. Պոլիս	6 30	6 58	7 22	7 45	8 12	8 40	9 10	9 44	10 20	10 48	11 22	11 50	1 32	2 21	2 49	3 23	3 51	4 25	4 49	5 22	5 52	6 20	6 34	7 20	...	...
Գում-գաբու	6 39	7 07	7 31	7 55	8 21	8 49	9 19	9 53	10 29	10 57	11 31	11 59	1 41	2 30	2 58	3 32	4 ...	4 34	4 58	5 31	6 01	6 29	6 49	7 29	...	...
Եէնի-գաբու	6 43	...	...	...	...	8 53	9 23	...	10 33	11 01	11 35	12 03	1 45	2 34	3 02	3 36	4 04	4 38	5 02	5 35	6 05	...	6 53	7 33	...	...
Տավուտ փաշա	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
Սամաթիա	6 49	...	...	...	...	8 59	9 29	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
Եետի-գուլէ	6 53	7 16	7 41	8 05	8 29	9 04	9 32	10 01	10 39	11 07	11 41	12 09	1 51	2 40	3 08	3 42	4 10	4 44	5 08	5 41	6 11	...	6 59	7 39	...	...
Մագրիգիւղ	7 04	7 28	7 53	8 19	...	9 16	...	...	10 55	...	11 58	...	1 54	2 44	3 11	3 46	4 13	4 49	5 11	5 46	6 14	6 38	7 02	7 43	...	...
Այ Ստեֆանօ	...	7 37	8 02	8 31	...	9 25	...	...	11 04	...	12 08	...	...	2 56	...	3 58	...	5 01	...	5 58	...	6 50	...	7 54	...	...
Քիւչիւք Չէք	...	...	...	8 40	...	...	...	...	...	...	12 16	...	...	3 05	...	4 07	...	5 10	...	6 07	...	7 ...	...	...	...	...
....	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	7 08	...	...	...	...

ՔԻՒՉԻՒՔ-ՉԷՔՄԷՃԷԷՆ Կ. ՊՈԼԻՍ

ԹՈՒԱՀԱՄԱՐ ԿԱՌԱԽՄԲՈՑ

	3	5	7	9	11	13	15	17	19	21	23	25	27	29	31	33	35	37	39	41	43	45	1	47	
	Առաւօտ											Իրիկուն													
	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.
Քիւչիւք Չէք	...	6 21	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	2 12	...	...	...	...	...	...	...	...	6 25	...	...
Այ Ստեֆանօ	...	6 30	...	7 44	...	8 40	...	9 39	...	...	11 21	...	...	2 21	...	3 23	...	4 25	...	5 22	...	6 15	6 36	...	...
Մագրիգիւղ	6 12	6 40	7 27	7 54	...	8 50	...	9 49	...	...	11 31	...	...	2 31	...	3 33	...	4 35	...	5 32	...	6 25	6 49	...	...
Եետի-գուլէ	6 24	6 52	7 39	8 06	8 34	9 04	9 38	10 01	10 14	11 16	11 44	1 26	2 15	2 43	3 17	3 45	4 19	4 48	5 16	5 46	6 19	6 38	7 03	7 14	...
Սամաթիա	6 28	6 56	7 43	8 10	8 38	9 08	9 42	...	10 18	11 20	11 48	1 30	2 19	2 47	3 21	3 49	4 23	...	5 20	5 50	...	...	...	7 18	...
Տավուտ փաշա	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
Եէնի-գաբու	6 34	7 02	7 49	8 16	8 44	9 14	9 48	...	10 24	11 26	11 54	1 36	2 25	2 53	3 27	3 55	4 29	...	5 26	5 56	...	...	...	7 24	...
Գում-գաբու	6 38	7 06	7 53	8 20	8 48	9 18	9 52	10 10	10 28	11 30	11 58	1 40	2 29	2 57	3 31	3 59	4 33	4 57	5 30	6 ...	6 28	6 47	7 12	7 28	...
Կ. Պոլիս	6 46	7 14	8 01	8 28	8 56	9 26	10 ...	10 18	10 36	11 38	12 06	1 48	2 37	3 05	3 39	4 07	4 41	5 05	5 38	6 08	6 36	6 55	7 20	7 36	...

Փոքր ծրարներն անխտիր կ'ընդունուին ամեն կառախմբի մէջ, իսկ մեծ ծրարք Պոլսէն Մաքրի գիւղ կամ աւելի հեռի կայարանաց մինչեւ բանող կառախմբոց մինչեւ թիւ 1 և 2 կառախումբերն ունին Ա. Բ. և Գ. կարգի վակոններ. միւս կառախումբերն ունին միայն Բ. և Գ. կարգի վակոններ։